

ALUMINIJ

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE GLINICE
IN ALUMINIJA „BORIS KIDRIČ“ KIDRIČEVO

Štev. 7

Julij 1973

LETNIK XI.

OBISK DELEGACIJE IZ NEMŠKE DEMOKRATIČNE REPUBLIKE

Ugodni obeti za sodelovanje

Pred kratkim nas je obiskala delegacija NDR, katero je vodil

tov. Manfred FLEGEL, podpredsednik vlade NDR.

V delegaciji, ki je obiskala nekatera slovenska podjetja in vo-

dila razgovore s predstavniki slovenske vlade o razširitvi gospodarskega sodelovanja med našo delegacijo in NDR, so sodelovali še: iz NDR državni sekretar, pomočnik ministra za finance, veleposlanik NDR v SFRJ, vodja oddelka za jugovzhodno Evropo v zunanjem ministrstvu in generalni direktor njihove zunanje trgovinske banke. Z naše strani je delegacijo vodil podpredsednik IS Slovenije Rudi Čačinovič. Sodelovali pa so še: član Zveznega izvršnega sveta Imer Pulja, veleposlanik SFRJ v NDR, podsekretar v IS Slovenije in predstavniki gospodarskih organizacij SR Slovenije.

vestirati svoja sredstva v obliki kreditov za opremo — torej v obliki finančnih kreditov.

Glede na našo začrtano rekonstrukcijo, smo imeli tudi razgovore o možnosti za vključitev nemških podjetij pri njeni izvedbi; našli smo stične točke v možnostih za dobavo opreme v vrednosti okrog 15 milijonov dolarjev. To predvsem za dobavo novih peči in dobavo nekaterih konstrukcijskih elementov.

Ugotovili smo, da za takšno sodelovanje obstajajo realne možnosti, saj so podjetja iz NDR dejansko dobavila domala vso opremo za kombinat v Šibeniku.

Po kratkem ogledu tovarne so se gostje zanimali za naš nadaljnji razvojni program in za možnost zastran razširitve sodelovanja z NDR. Te možnosti za sodelovanje so nakazovali predvsem v njihovih potrebah po 50.000 tonah aluminija, katerega so pripravljene kupiti v Jugoslaviji in tudi za te kapacitete in-

Dogovorjeno je bilo, da bomo z naše strani sodelovanje in razgovore nadaljevali s predstavniki njihovih organizacij — za konkretno realizacijo 1. faze, t.j. rekonstrukcije; prav tako pa tudi za 2. fazo, t.j. o možnosti za vključitev v izdobavo 50.000 ton aluminija po letu 1978.

Delegacija Nemške demokratične republike je imela s predstavniki našega podjetja pogovore o možnosti za sodelovanje s podjetji in bankami iz NDR.

PRED ODGOVORNO DRUŽBE NO-POLITIČNO NALOGO:

Ustavna razprava — preizkušnja naše zrelosti

Morda ne bom povedal prav nič novega, če bom v naslednjih nekaj vrsticah zapisal o bližnji javni razpravi o novi ustavi, katera bo vsekakor zahtevala od političnih delavcev mnogo truda in napora, pred nas pa postavlja odgovorno družbenopolitično nalogo; te ne bomo smeli zaobiti in se pokazati kot nezainteresirani občani, kajti ustava menda tudi nam prav gotovo nekaj pomeni.

zijskim oddajam, so imeli priložnost slišati tovariša Edvarda Kardelja, ki je gledalce na zelo razumljiv način seznanil z vsebino osnutka nove zvezne ustave, medtem pa je Zvezna skupščina že sprejela nov osnutek ustave Socialistične federativne republike Jugoslavije, kmalu pa bo sprejeta tudi naša republiška ustava (verjetno že med časom, ko bo izšel naš tovarniški časopis).

Vsi, ki redno sledijo televi-

(Nadaljevanje na 2. strani)

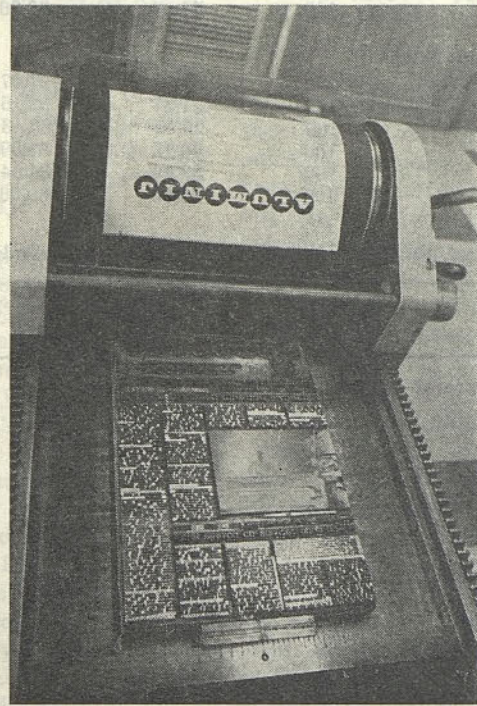
Bralcem „Aluminija“

Z današnjo številko stopa vaš časopis v 11. leto svojega obstoja. Sredi julija 1963 je izšla 1. številka in začela »trnovo« pot, katero morajo prehoditi v glavnem vsa tovarniška glasila. No, ta je sedaj za nami, in upamo, da bo našemu »ALUMINIJU« v bodoče lažje.

Sodbo o tem, ali je časopis v prvem desetletju zadovoljivo izpolnil svojo nalogo ali ne, prepuščamo vam, dragi bralci. Vedno pa bo uredniški odbor odvisen pri svojem delu od samoupravnih organov, družbeno-političnih organizacij v podjetju in kolektiva v celoti. Odnos teh dejavnikov do glasila se bo muno odražal v njem samem.

Prav zato, ker je to naš časopis, ga oblikujmo skupno vsi; pomagajte uredniškemu odboru, da lahko koristno opravil svoje poslanstvo.

Predsednik uredniškega odbora
Franc VRLIČ

Gospodarski načrt in Pravilnik o delitvi osebnih dohodkov

11. redno zasedanje je bilo sklicano za 29. junij 1973. Kot najvažnejši zadevi tega zasedanja sta bili sprejem gospodarskega načrta za letošnje leto in Pravilnika o delitvi osebnih dohodkov. Razprava o teh dveh točkah je bila tako obširna, da ni bilo mogoče rešiti drugih zadev v enem dnevu seje. Dogovorjeno je bilo nadaljevanje, ki pa je bilo 6. julija 1973.

Gospodarski načrt je bil najprej v obravnavi. O njem so razpravljali vsi delavski sveti organizacij združenega dela. K samemu gospodarskemu načrtu niso imeli pripomb. Sočasno z gospodarskim načrtom je bil dan v razpravo tudi predlog pod naslovom: »dva prosta dneva za stabilizacijo«. Pri razpravi o tej akciji je DS OZD Glinica bil mnenja, da bi naj izvedbo te akcije prevzel sindikat. DS OZD Aluminij pa je menil, da bi se delavci OZD Vzdrževanje in skupne službe morali vključiti v stabilizacijske programe, katere sta pripravila OZD Glinica in OZD Aluminij. OZD Vzdrževanje pa pripominja, da naj akcija poteka v okviru lastnega delovnega področja in da naj bo časovno smotno razporejena. Realizacija pa bi morala biti posebej izkazana v zaključnem računu.

Po obširni razpravi o gospodarskem načrtu in stabilizacijskem programu, ga je Centralni delavski svet sprejel. Gospodarski načrt se sestoji iz:

- tekstualnega dela poslovne politike,
- gospodarskega načrta,
- stabilizacijskega programa po organizacijah združenega dela
- plana delovne sile za leto 1973 in
- količinskega plana proizvodnje.

Centralni delavski svet je pri tem sklenil, da bo povečana amortizacija v skladu z dohodkom — do 50 odst. Ob prvem rebalansu je gospodarski načrt potrebno dopolniti že z manjkajočimi elementi, ki so navedeni v 256. členu statuta našega podjetja.

V zvezi s programom za akcijo »dva prosta dneva dela za stabilizacijo« je Centralni delavski svet zadolžil vodstva organizacij združenega dela, da ta program izpopolnijo tako, da bo za vse delavce v vsaki organizaciji združenega dela predvideno, kakšne naloge bi naj opravljali v okviru te akcije.

Centralni delavski svet priporoča vsem organizacijam združenega dela, da naj bo akcija izvedena v našem podjetju po izpopolnjenem programu.

Ob gospodarskem načrtu je Centralni delavski svet razpravljal tudi o obračunu osebnih dohodkov. Sklenil je, da bodo obračunani in izplačani dohodki — stimulatívni del — za II. tromesečje letošnjega leta v vrednosti točke 1,7576 din. Obračun bo opravljen za dejansko izvršene delovne ure za vsakega člana delovne skupnosti. Pod dejansko izvršenimi urami je potrebno razumeti tudi nadomestila za redne dopuste, izredne dopuste, izvrševanje državljskih dolžnosti in PAO. Izplačilo tega dela osebnega dohodka mora biti opravljeno skupaj z obračunom osebnih dohodkov za mesec junij.

Centralni delavski svet je z gospodarskim načrtom sprejel tudi politiko obračunavanja osebnih dohodkov v letošnjem letu. Po gospodarskem načrtu je masa za osebne dohodke predvidena v znesku 81.000.000 din — bruto z vsemi dajatvami. Takšna višina osebnih dohodkov nam

dopušča, da v prvem polletju izplačamo osebne dohodke po starem pravilniku v višini vrednosti točke 1,75 S din.

V drugem polletju bo vrednost točke odvisna od stimulatívne dela, katerega bomo ustvarili in/ugotovili z zaključnim računom za leto 1973. V okviru politike izplačila osebnih dohodkov v letošnjem letu je delavski svet s sprejemom gospodarskega načrta določil, da povečamo vrednost točke z 1,48 na 1,60 din v tretjem tromesečju, v četrtem tromesečju pa na

Delegacija Nemške demokratične republike si je najprej ogledala Tovarno glinice.

1,65 din. S tem bo zmanjšan stimulatívni del osebnega dohodka, katerega smo dosedaj dobivali izplačanega ob periodičnih obračunih; to pa pomeni, da bodo osebni dohodki v tretjem in četrtem tromesečju pri mesečnih izplačilih konstantnejši.

— SAMOUPRAVNI SPORAZUM O UVELJAVITVI DRUŽBENEGA DOGOVORA ZA OBLIKOVANJE PRODAJNIH CEN GLINICE IN ALUMINIJA

Centralni delavski svet je razpravljal o samoupravnem sporazumu o uveljavitvi družbenega dogovora za oblikovanje — odajnih cen glinice in aluminija in ga sprejel v predloženem besedilu.

Ta sporazum je bilo potrebno sprejeti zaradi tega, da bomo lahko vnaprej zaračunavali naše proizvode po novih cenah.

V zvezi s tem je centralni delavski svet sprejel nove cene:

- cenik za osnovne cene aluminija,
- cenik za doplačila na gnetne zlitine, formate in ostala doplačila,
- cenik za livarske zlitine.

— PRAVILNIK O DELITVI OSEBNIH DOHODKOV

Po več kot enoletnih razpravah je Centralni delavski svet sprejel Pravilnik o delitvi osebnih dohodkov. Pravilnik je bil objavljen na ta način, da je bil izobešen na oglasnih deskah vseh organizacijskih enot, in so se lahko člani delovne skupnosti seznanili z njim v njegovi dokončni obliki.

Razprava o sprejemu pravilnika je bila na seji Centralnega delavskega sveta — živahna. Najprej je bil v obravnavi tekstualni del. V tekstualnem delu je bilo izvršenih ne-

kaj popravkov, nato je centralni delavski svet razpravljal o ocenitvah posameznih delovnih mest. Tudi tu je bilo izvršenih nekaj popravkov ocenitev, večino predlogov pa je CDS zavrnil.

Na predlog Odbora za poslovno politiko je Centralni delavski svet sklenil, da je treba pripraviti vse potrebno za ustanovitev posebnega samoupravnega organa — komisije — in strokovne službe, katerih naloga bo nadaljnje razvijanje sistema nagrajevanja v našem podjetju.

Komisija in strokovna služba bosta proučevali celoten sistem nagrajevanja in orbitkov po posameznih kategorijah in zasnovali sistem stimulatívne nagrajevanja.

pri delu povečal kvoto sredstev, ki je na razpolago po VI. natečaju o dodelitvi posojila za izgradnjo in nakup stanovanjskih hiš za 400.000 din — tako, da znašajo nova razpoložljiva sredstva po tem natečaju 1.750.000 din. Denarna sredstva za povečanje razpoložljivih sredstev po tem natečaju bodo bremenila sklad skupne porabe.

— DODELITEV STANOVANJ

Na predlog glavnega direktorja je CDS dodelil stanovanje: — Ivani Banič, dipl. ing. kemije, ki se bo zaposlila v OZD Aluminij kot pripravnik — garsonjero št. 6 v Ptujju, Kajuhova ul. 3, I. nadstropje; — Marjanu Strihiču, KV natakarju, zaposlenem v obratu družbene prehrane — enosobno stanovanje v Kidričevem št. 9, I. vhod, II. nadstropje — levo.

— POGODBA O USTANOVITVI LJUBLJANSKE BANKE

Naše podjetje je bilo soustanovitelj Ljubljanske banke. V skladu z določbami ustavnih dopolnil in zakona o bankah, je Ljubljanska banka pripravila novo pogodbo za njeno ustanovitev; to morajo podpisati ustanovitelji. Naše podjetje je zainteresirano, da je soustanovitelj Ljubljanske banke, zato je CDS sprejel naslednji sklep:

TGA Kidričevo združuje svoja sredstva v Ljubljanski banki, ki znašajo kot vloga v skladu upravljalcev na dan 31. maja 1973 — 1.019.583,35 din, kar ji daje pravico do upravljanja z banko.

— TGA Kidričevo pristopa k pogodbi o ustanovitvi Ljubljanske banke. Besedilo pogodbe je tiskano na sedmih straneh in obsega 76 členov.

— Kot podpisniki pogodbe izjavljamo, da prevzemamo riziko za poslovanje banke v obsegu, kot ga določa pogodba.

— Pogodbo in posebno izjavo, ki je sestavni del pogodbe, podpiše kot pooblaščenec Milan Krajnik, dipl. oec., glavni direktor naše ga podjetja.

— PRAVILNIK O IZOBRAŽEVANJU IN STROKOVNEM IZPOPOLNJEVANJU

Osnutek pravilnika o izobraževanju in strokovnem izpopolnjevanju, ki je bil v razpravi, je Centralni delavski svet sprejel s tem, da je besedilo osnutka pravilnika spremenil v smislu pripomb, katere so dali člani delovne skupnosti. Bistvena vsebina vseh pripomb je bila, da naj bo omogočeno pridobivanje kvalifikacij v našem podjetju le za stroke, za katere ni mogoče pridobiti kvalifikacije z rednim šolanjem, medtem ko je bilo v osnutku pravilnika

predvideno, da bi lahko priznavali tudi druge stopnje kvalifikacij v našem podjetju.

— IMENOVANJE PREDSEDNIKA ODBORA ZA NOTRANJO DELAVSKO KONTROLO

Za predsednika odbora za notranjo delavsko kontrolo je bil imenovan Vinko KNEZ.

— PRISPEVEK ZA IZGRADNJO SPOMINSKEGA DOMA V KUMROVCU

V okviru politične akcije zbiranja sredstev za izgradnjo spominskega doma v Kumrovcu je CDS sklenil, da bo naše podjetje prispevalo v ta sklad 1,5% enomesečnega osebnega dohodka vseh zaposlenih v naši delovni organizaciji. Ta prispevek je treba obračunati na osnovi izplačanega neto osebnega dohodka za maj 1973 in znaša 50.403 din. Sredstva bodo bremenila sklad skupne porabe.

— INVENTURA OBRATA DRUŽBENE PREHRANE

Po nalogu Centralnega delavskega sveta je bila opravljena ponovna inventura v Obratu družbene prehrane. Opravljeno inventuro na dan 28. marca 1973 je CDS potrdil in sprejel predlog za pobotanje viškov z manjki po seznamu in predlogu Splošnega sektorja. Za nepokriti manjko v znesku 941,49 din je obremenjen bivši ekonom Obrata družbene prehrane — Franc Galun.

Centralni delavski svet je nadalje potrdil pobotanje viškov in manjkov na dan 31. decembra 1972 po predlogu Splošnega sektorja. Za manjko na dan 31. decembra 1972, ki bo ostal nepokrit, ko bodo izvršene materialne in finančne uskladitve poslovanja v letu 1972 in bo znesek manjka dokončno ugotovljen, bo obremenjen tudi bivši ekonom Obrata družbene prehrane — Franc Galun.

— ŽIRO RAČUN POČITNIŠKEGA DOMA

Ker nimamo registriranega počitniškega doma v Crikvenici pri Okrožnem gospodarskem sodišču na Reki, je bilo potrebno žiro račun počitniškega doma v Crikvenici ukiniti, vsa sredstva na tem žiro računu pa prenesti na naš žiro račun.

Ob koncu seje je Centralni delavski svet poslušal še poročilo komisije za ustanovitev TOZD in potrdil gradivo, katerega je pripravila komisija.

Seznanil se je tudi s pismom Vlada Pečenka, dipl. ing., tega je imenovan napisal kot odgovor na našo reakcijo o njegovi razpravi o problematiki nadaljnje proizvodnje aluminija v našem podjetju, objavljeno pa je bilo v »Večeru« in »Delu«. Naročil je vodstvu podjetja, da na pismo odgovori.

K.n.

Kako se je rodil „ALUMINIJ“?

— Pobuda

V našem kolektivu smo že pred letom 1963 poskusili z izdajo neke vrste tovarniškega glasila. Takšno glasilo je tudi nekajkrat izšlo, vendar je zaradi pomanjkanja prispevkov prenehalo izhajati.

Na polletni konferenci sindikalnega aktiva našega podjetja ki je bila proti koncu leta 1962, je bilo sklenjeno, da bo sindikalna organizacija preučila vse možnosti za uvedbo rednega izhajanja tovarniškega časopisa, ki bi naj služil vsem članom kolektiva kot informator.

Na osnovi tega sklepa je podal takratni Tovarniški odbor sindikata predlog upravnemu odboru, da naj razpravlja o uvedbi tovarniškega časopisa, katerega naloga bi bila:

- približati samoupravljanje v podjetju slehernemu članu kolektiva in ga angažirati za neposredno upravljanje;
- časnik naj bi objavljala sklepe, ukrepe in delo organov delavskega samoupravljanja;
- obveščal bi kolektiv o vseh važnejših problemih v proizvodnji in vsakodnevnem življenju kolektiva;

— obveščal bi kolektiv o delu družbeno-političnih organizacij v podjetju in drugih organizacij, v katerih sodelujejo člani kolektiva;

— vnaprej bi dajal v ustrezni obliki v razpravo osnutke raznih pravilnikov — članom kolektiva;

— v časniku naj bi bile zajete še naslednje rubrike: pravni nasveti, humoristični kotiček, ki bi obravnaval nekatere dogodke, primerne za takšno obravnavo.

Tovarniški odbor sindikata je v svojem predlogu podal tudi finančno konstrukcijo stroškov za izhajanje časopisa in možnost za kritje teh stroškov iz za to določenih virov v podjetju.

Po razpravi o tem predlogu je upravni odbor na seji 21. januarja 1963 zadolžil vodjo FRS, da pripravi poročilo o tem, s katerimi sredstvi bi lahko financirali izdajanje tovarniškega časopisa, vodjo splošnega sektorja pa, da prouči in pripravi predlog, kako naj bi izgledal tovarniški časopis, kje bi se dalo dobiti urednika in ob kakšnih pogojih, vodja komercialnega sektorja je pa bil dolžan proučiti, kje bi lahko tiskali tovarniško glasilo

po najugodnejših pogojih.

Na naslednji seji upravnega odbora, ki je bila 24. januarja 1963, so bila obravnavana poročila, na osnovi katerih je upravni odbor predlagal centralnemu delavskemu svetu, da sprejme načelen sklep, da se lahko pričnejo priprave za izdajanje tovarniškega časopisa.

— Ustanovitev časopisa

Seja Centralnega delavskega sveta, za katero lahko menimo, da je ustanovitvena seja časopisa, je bila 25. januarja 1963. Takrat je centralni delavski svet sklenil, da bomo pričeli izdajati v podjetju tovarniški časopis, ki bo obravnaval predvsem zadeve, ki se nanašajo na naše podjetje in s katerimi bi lahko obveščali kolektiv o proizvodnih malogah, problemih in delu organov upravljanja.

Da bi lahko časopis izhajal redno mesečno, je bilo odprto delovno mesto z nazivom: »Urednik tovarniškega časopisa« in so bili določeni tudi vsi ostali pogoji za zasedbo tega delovnega mesta.

Iz razprav na upravnem odboru in centralnem delavskem svetu je razvidno, da je takratni predsednik sindikata

Boris Solovjev poročal, da so bili predstavniki sindikata skupaj s predstavniki podjetja v Vanaždinu pri »Varteksu« in v Zagrebu pri »Prvomajski« in si ogledali organizacijo in način izdajanja tovarniških časopisov teh podjetij.

Iz poročila vodje splošnega sektorja upravnemu odboru je razvidno tudi, da bi bilo potrebno imenovati uredniški odbor, ki bi skrbel skupno z urednikom za redno izdajanje tovarniškega časopisa in odgovarjal za njegovo obliko in kvaliteto. Obliko časopisa bi naj določal uredniški odbor. Vodja splošnega sektorja je tudi poročal, da bi lahko zaposlili na delovnem mestu urednika tovarniškega časopisa Jožeta Vrabla, takratnega novinarja Tednika v Ptujju. — Najprimernejši ponudnik za tiskanje časopisa je bila tiskarna v Murski Soboti.

— Prvi uredniški odbor

Na seji centralnega delavskega sveta 1. marca 1963 je bil imenovan prvi uredniški odbor, ki je imel 11 članov. Člane uredniškega odbora je predlagal predsednik osnovne organizacije sindikata.

Centralni delavski svet je

naročil uredniškemu odboru, da si na prvi seji izvoli predsednika. Nadalje je bil dolžan razpisati naslov časopisa, skrbeti za redno izhajanje časopisa, sestaviti vse potrebne pravilnike in jih dati v razpravo in potrditev organom upravljanja.

Uredniški odbor je imel sedaj polne roke dela. Pripravljali je osnutke pravilnikov: pravilnika o izdajanju časopisa in pravilnika o priznavanju in izplačevanju avtorskih honorarjev za prispevke, objavljene v »Aluminiju«. Nadalje je razpisal obliko naslova časopisa in se po svojih predstavnikih dogovarjal za tiskanje časopisa.

Centralni delavski svet je sklenil, da mora časopis čimprej pričeti izhajati. Prvo številko smo dobili meseca julija 1963.

O pravilnikih, katere je pripravil uredniški odbor, je bila obširna razprava. Na dnevi red delavskega sveta so prišli še meseca oktobra 1963. leta. Oba pravilnika sta bila sprejeta.

S sprejemom pravilnikov je bilo tudi formalno urejeno izhajanje časnika.

K.-n.

Glavno kolo, ki poganja časnik »Aluminij«, je prav gotovo uredniški odbor. In če ta prispeva velja, lahko takoj pribijemo, da je prav od uredniškega odbora mnogo odvisno, kakšna je posamezna številka našega notranjega glasila. Ali je vsebinsko aktualna, tudi družbeno in samoupravljaljsko angažirana!

Smo na seji uredniškega odbora. Večkrat se zgodi, da tehnični urednik malo zakasni na svoji poti iz Sobotice. Na zadnji seji uredniškega odbora je napravil celo »nedopustljivo« napako: namesto ob dvanajsti se je prikazal v sejni sobi delavskega sveta kako minuto pred eno. Seveda se je pri tem opravičeval, da se je pač zmotil zaradi navade, ki da je »železna srajca« (uredniške seje so običajno ob enih), ob tem pa je bilo slišati na drugi strani sejne mize malce hudomušno pripombo: »Tovariš, za tako debelo zamudo pa ni opravičila! Dobronamerno pripombo je zatem sprejel ves »navzoči« uredniški odbor, saj S. Kerbler kot njegov član tudi drugače često zadene v »črno«, kot že temu radi rečemo. No, zgodilo pa se je že tudi to, da se je »tehnični« ob kakšni častni izjemi pojavil na uredniški seji kakšno minuto prej, kot se je začel uradni del seje — kar povzemamo iz običajnega besednjaka predsednika F. Vrliča, ki je tudi sicer strog možak glede časa prihajanja na uredniško sejo, čeprav mu tega ne smemo jemati za zlo, kajti čas je dandanašnji pravo zlato... No, in ko je uredniške seje zopet konec, je slišati njegov odrezav glas: »Zaključujem uradni del današnje seje...«, kar pomeni, da je kakšna minuta za dober vic ali šaljivi dovpt še vedno na voljo, če je pač interesna skupina še pripravljena malce posedeti po »strogo« uradnem delu sestanka.

Ob tem, morda navidez »neresnem« uvodu pa kaže takoj povedati, da je seja uredniškega odbora sila resen dogodek. Tako bi jo lahko ocenili tudi nepristranski opazovalec. Saj gre za javno občilo, v katerem ne more biti prav vse tako zapisano, kot bi si posameznik domislil ali želel.

Ze vnaprej je namreč treba predvideti, kakšen odmev bo imel prispevek med člani kolektiva. Ali bo deloval pozitivno, mobiliziral in angažiral napredne sile — ali pa celo škodoval in podiral tisto, kar je bilo težko ustvariti. To so dileme, ob katerih se najprej zamisli predsednik F. Vrlič, ki največ sestavkov za »Aluminij« tudi osebno prebere in potem rahločutno opozori navzoče člane uredniškega odbora na sestave ali dele v njih, o katerih bi se kazalo malo več pogovoriti v uredniškem odboru. Navadno je poprej o tem že dobobra seznanjen tudi odgovorni urednik dipl. inž. S. Tonejc, ki vsebino takih sestavkov tolikanj notranje »prediskutira«, da lahko na seji prispeva odboru svoja avtoritativna stališča, ki ponavadi pozneje obveljajo... Seveda ob konfrontiranju z mnenji drugih članov uredniškega odbora, denimo Z. Kozoderca, ki kot poročevalec z zasedanj centralnega delavskega sveta rad soočuje navedbe v obravnavanem sestavku s prizadevanji in stališči najvišjega organa upravljanja v podjetju. Tehten in racionalen pri takem ocenjevanju je tudi dipl. inž. S. Kerbler, saj ne prihaja na u-

redniške seje samo zaradi svojih kvalitetnih fotografij, ki krasijo naš »Aluminij«, marveč tudi zato, da tam izpove kakšno kleno in tehtno zastavljeno besedo, ki ji vsekakor kaže prisluhniti in upoštevati.

Spomnimo se, na primer, s kolikšno angažiranostjo je v uredniškem odboru potekala razprava o tem, kako zagotoviti »Aluminiju« sprotno in ažurno poročanje o gospodarjenju in poslovanju podjetja za en mesec nazaj, da bi bili tako neposredni proizvajalci in upravljalci sproti seznanjeni o tem, kje napredujemo in kje nazadujemo. Le tako je namreč možno prispevati k sprotneemu odpravljanju slabosti bodisi na tem ali onem področju gospodarsko-poslovne politike podjetja. Kdo je dolžan uredništvu posredovati podatke o odnosu sestavke s tako tematiko? Prav gotovo pristojne službe v podjetju, ki lahko edine posredujejo za objavo avtentične in stvarno zasnovane pokazateljice. Uredniški odbor je ugotovil, da pri nekaterih strokovnih službah ni pravega poslušanja in pripravljenosti za posredovanje takih podatkov, ki

Iz kroga uredniškega odbora

prav gotovo sodijo v vsako številko »Aluminija«. Predlog S. Kerblerja je bil: opozorimo na ta pojav odbor za samoupravne odnose in obveščanje pri CDS in ga angažirajmo za to, da bo posredoval... Uredniški odbor je kajpak sprejel Stojanov predlog.

Delni rezultati tega prizadevanja uredniškega odbora so v zadnjih številkah »Aluminija« že vidni na drugi strani, čeprav še vedno ni tako, kot bi moralo biti. Tudi v uredniškem odboru še niso zadovoljni z doseženim, kajti nekatere službe v podjetju še vedno raje držijo koristne in poučne podatke pod tančico skrivnosti, kot pa, da bi jih posredovale javnosti, četudi v svojem bistvu ne predstavljajo kakšne posebne tajnosti podjetja. Prej bi lahko dejali, da gre v tem primeru za neustrezen odnos do samoupravljanja in sredstev obveščanja v podjetju!

Tudi Tominčevi kritični prispevki, zlasti prvi, ki je prinesel novo rubriko »Poglejmo resnici v oči« v zadnjih številkah »Aluminija«, so bili v uredniškem odboru ugodno sprejeti, čeprav je bilo njegovo prizadevanje, zlasti pa še

predsednika F. Vrliča in odgovornega urednika S. Tonejca osredotočeno k dvema osnovnima smotroma: tudi z osebnim kontaktom s piscem v krogu uredniškega odbora doseči, da bo v sestavkih čimmanj dvoumnega in nedorečenega, potem pa, da bo avtor v naslednjih številkah dobil tudi ustrezne in strokovno utemeljene odgovore na zastavljena vprašanja. Kajti verjeme, javno zapisana beseda ima svojo moč, pa kajpak tudi nezaželene posledice, če ni postavljena na pravo mesto, če ni človeško dostojna in resnična. Epilogi dvomljivih sestavkov se pozneje navadno končajo pri advokatih, nepotrebnih stroških in neljubih preklicih, ki kajpak prizadenejo predvsem avtorja.

Bodimo samokritični in povejmo, da toliko resno in odgovorno zastavljeno delo uredniškega odbora ni vedno tudi dovolj izraženo v prispevkih, predlogih in celo udeležbi nekaterih članov na njegovih sejah, ki so ponavadi enkrat mesečno. O tem bi brez dvoma znala veliko povedati »evidenca« pri odgovornem človeku za delavsko upravljanje v podjetju. Uredniški odbor je namreč imenoval kolektivni organ delavskega upravljanja — odbor za samoupravne odnose in obveščanje pri CDS podjetja; bil bi torej naj operativni, predvsem delovno opredeljen in aktiven organ, odgovoren za eno zvrst obveščanja v podjetju, za tovarniško glasilo »Aluminij«.

Ali to tudi je — bi namreč v tem sestavku težko rekli, če vemo, da je breme celotne aktivnosti uredniškega odbora pretežno na treh ali štirih članih, katere smo že imeli priložnost spoznati v tem sestavku. Poleg tega še na aktivnem dopisniku F. Mešku in redkih, ki se pogosteje oglašajo v našem časniku.

Verjemite, bilanca uredniškega odbora bi bila tudi ob tej desetletnici lista mnogo bogatejša, če bi vsak njegov član prijel za eno vaje... Potem se prav gotovo ne bi na nekaterih sejah uredniškega odbora »žalostno« preštevali, potem ne bi bilo krize za kratke vesti in notice, potem bi lahko objavljali v »Aluminiju« več tolikanj zaželenih in zahtevanih informacij o gospodarjenju in poslovanju TOZD in podjetja, potem... Koliko bi — na primer — že dosegli, če bi vsak član uredniškega odbora prinesel na sejo za prihodnjo številko en sestavek iz življenja v njihovi delovni enoti, s svojega delovnega področja!

Zato tistim, ki si že leta kar preveč »osamljeno« prizadevajo za vsebino našega glasila, tolikanj večje priznanje ob tem jubileju —, druženju pa, ki so delo uredniškega odbora bolj spremljali kot v njem sodelovali, prijazno povabilo, naj na prehodu v drugo desetletje izhajanja »Aluminija« pritegnejo najbolj aktivnim in tako prispevajo k temu, da bo uredniški odbor postal zares prava delovna družina — ustvarjalna v svojih hotenjih in dejanjih, kar pa mu lahko prenese le — kolektivno delo, ki se bo v bodoče kajpak še kako obrestovalo v boljši in družbeno-upravljaljsko bolj angažirani vsebini našega tovarniškega lista.

TO PA »ALUMINIJU« OB SEDANJI DESETLETNICI PRAV GOTOVO TUDI DOLGUJEMO!
Petričev Lojze

Delo odbora uredniškega „ALUMINIJA“

Naše glasilo »Aluminij« ureja uredniški odbor, katerega imenuje odbor za samoupravne odnose in obveščanje, prej pa ČDS. Pred leti je imel upravni odbor 11 članov, sedaj jih ima 6. Dosedaj je »Aluminij« urejalo 8 uredniških odborov. Prvo leto so se menjali letno, v sedanjem času pa vsako drugo leto.

Prvi uredniški odbor je takratni CDS imenoval 1. marca 1963 v sestavi: Marjan Bizovičar, Vida Detiček, Anica Klajnšek, Zvonko Kozoderc, Ivan Mazera, Franc Meško, Simon Pešec, Ivo Tušek, Franc Vrlič, Jože Zupanič in Jože Vrabl.

Na prvi seji 9. marca 1963 si je odbor izvolil predsednika Marjana Bizovičarja. Določil je tudi datum izida prve številke. Ta naj bi izšla 26. aprila oziroma pred 1. majem 1963. Na tej seji je odbor izdal dva razpisa. Razpis delovnega mesta stalnega urednika in poziv članom kolektiva za sodelovanje s prispevki.

10. CILKA PODBREZNIK je že 8 let tista »nevidna« sodelavka, ki sodeluje pri vsaki številki. Ureja administracijo uredništva in obračunava avtorske honorarje.

Že na 2. seji sredi aprila je odbor ugotovil, da časopis ne bo mogel iziti za 1. maj, saj se na poziv o sodelovanju ni odzval nihče. Za razpisano delovno mesto urednika se je prijavil tovariš Jože Vrabl iz Ptuja. Na tej seji je odbor določil novi datum za izid prve številke; ta naj bi izšla pred 22. julijem — praznikom vstaje slovenskega naroda. V razpravo je bil dan osnutek pravilnika o izdajanju glasila, o avtorskih honorarjih in predlog za njegovo ime. Predlagan in sprejet je bil predlog, da se bo novo glasilo imenovalo »ALUMINIJ«. Iskali smo tudi ponudbe za tisk.

Do izida 1. številke, 20. julija 1963 je uredniški odbor imel še več sej, saj je moral rešiti vrsto začetnih težav in določiti časopisu obliko, dati primerno vsebino, pripraviti samoupravne akte, ki so določali mesto in vlo-

go glasila v bodoče. 2. julija 1963 je bil »rojen« »ALUMINIJ«. Tega dne je odbor oddal v tiskarno material za prvo številko (članke in fotografije). Za sodelovanje je bila izbrana tiskarna »Mariborskega tiska«, ki je dala najugodnejšo ponudbo.

Po izidu prve številke se je delo uredniškega odbora odražalo predvsem v prizadevanju, da bo glasilo izpolnilo pričakovanja članov kolektiva, da jih bo redno in točno obveščalo o dogodkih in jim dajalo vpogled v prihodnost podjetja in občine. Vsa vprašanja tehnične narave je reševal stalni urednik, ki je zbiral prispevke, bil v stalnem stiku s tiskarno in pripravljaval material za seje odbora.

Že ob koncu prvega letnika je bil upravni odbor pred novo nalogo. Rešiti je namreč moral vprašanje, kakšno naj bo organizirano urejanje lista po odhodu stalnega urednika. Predlagani sta bili dve varianti: da ponovno

razpiše delovno mesto urednika ali pa, da urejanje lista prenese na uredništvo kakšnega lista, ki bi bilo pripravljeno opravljati določene naloge za naš uredniški odbor. Izbrana je bila druga varianta in med kandidati je bil najboljši ponudnik — mariborski »VEČER«.

Delo odbora in njegovih članov se je precej spremenilo. Sedaj so bili oni zbiralci prispevkov in skrbeti so morali, da bo številka sploh lahko izšla. To ni bilo tako lahko, saj člani našega kolektiva niso bili vajeni samoiniciativno pošiljati prispevkov in marsikateri članek so pripravili kar člani uredniškega odbora.

Nujno se je ta sprememba vloge uredniškega odbora morala poznati tudi na kvaliteto lista, saj, če smo hoteli, da je številka sploh izšla, smo morali objaviti vse, kar nam je bilo na voljo. Težave so bile neizogibne, saj se

člani uredniškega odbora že zaradi narave dela na svojem delovnem mestu niso mogli posvetiti časopisu v tolikšni meri, kot je to od njih zahtevala na novo nastala situacija. Skrb za časopis je tako vedno bolj prehajala na dva do tri člane in se je začasno vse delo uredništva skoncentriralo v IC, kjer je postalo urejanje »Aluminija« dodatna in stalna obveznost te službe, kar je še danes.

V takih pogojih izhaja »Aluminij« že vrsto let in danes stopa v svoje 11. leto. Med tem časom je preživljal tudi razne krize, saj mu je že grozila ukinitve, predvsem v letih 1964 in 1965 je bilo več glasov, da bo najprimerneje, če bomo časopis ukinili.

Take razprave je bilo slišati tako med samoupravljalci kot med strokovnim osebjem. Le odločnemu stališču CDS in vztrajnemu delu dveh-treh ljudi se »Aluminij« lahko »zahvali«, da je preživel težke čase. TOS je bil eden od glavnih pobudnikov za ustanovitev tovarniškega glasila, pa v poznejših letih ni posvečal kaj prida skrbi in mu ni nudil pomoči, ko mu je bila ta še najbolj potrebna.

Danes nihče več ne zahteva, naj bi časopis ukinili, saj je že našel svoje mesto med kolektivom. V zadnjem času je postal pestrejši in prinaša tudi bolj zanimive sestavke, često tudi o perečih problemih. Edina zahteva, ki je večkrat ponavljana v zvezi s časopisom, je: še boljše in kakovostno obveščanje! Biti bo moral bolj »na tekočem«. Tudi s prispevki ni več tako kritično, saj zaradi njihove aktualnosti izide večkrat na 10 ali 12 straneh. Letos smo sindikalni konferenci posvetili posebno številko, ki je bila v celoti namenjena delovanju sindikalne organizacije pri nas.

V prejšnjih letih smo imeli večkrat težave s tiskarno. Predvsem težko je bilo z izpolnjevanjem dogovorjenih rokov. Nikdar nismo vedeli, ali bo časopis izšel 10 dni po seji uredniškega odbora ali ne in mnogo števil je ta rok podvojilo, saj je od oddaje materiala v tiskarno do izida minilo 20 ali več dni. Tako je često vsebina lista že »zastarela«. Sedanji partner pri tiskanju nam glede rokov ne povzroča težav in tudi s kvaliteto ne; razen redkih izjem, smo lahko zadovoljni.

Popolnoma zadovoljni nismo in ne smemo biti — z vsebino; to moramo vedno izboljševati in primerno bi bilo misliti na pogostejše izhajanje. »Aluminij« naj bi izhajal vsakih petnajst dni — dvakrat mesečno — pa mogoče v manjšem obsegu. Tako bi bila njegova vsebina vedno tudi sveža in aktualna.

Ob desetletnici izhajanja tovarniškega glasila „ALUMINIJ“

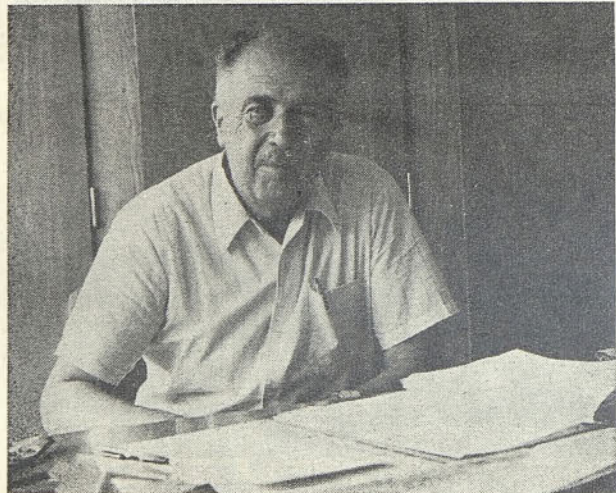
V preteklih desetih letih je »Aluminij« večkrat prišel v krizo in bilo je treba precej vztrajnega dela in moledovanja posameznikov, da je lahko vsaj do neke mere — redno izhajal. Uredniški odbori in uredniki so si morali pomagati včasih tudi z dvojno številko, ali pa je list izšel na manj straneh.

Danes izhaja list normalno na 8 straneh, kadar pa ima več aktualnih prispevkov, tudi na 10 ali 12 straneh.

Uredniški odbor je na zadnji seji 12. junija 1973 razpravljaval o minulem desetletnem obdobju in sklenil predlagati Odboru za samoupravne odnose in obveščanje, da naj ob desetletnici nagradi najbolj zveste sodelavce, ki so s svojim delom prispevali, da je »Aluminij« danes že pogrešljiv mesečnik naše tovarne.

1. FRANC VRLIČ je član uredniškega odbora od začetka, to je 10 let, od tega je 6 let njegov predsednik. Je organizator in tehnični urednik časopisa, ki skrbi, da številka pravočasno izide. Za to delo ni plačan. Je tudi objavljaval prispevke.

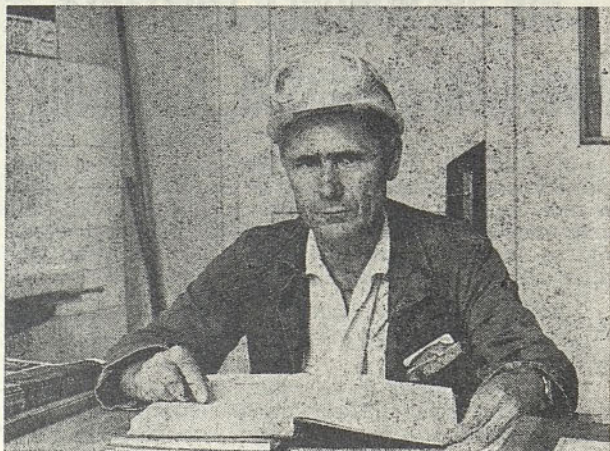
2. STANE TONEJC je član uredniškega odbora in odgovorni urednik — 9 let. Prispeval je tudi precej člankov, predvsem s tehničnega področja.

3. STOJAN KERBLER je član uredniškega odbora 8 let, zvest sodelavec in stalni fotograf. S svojimi kvalitetnimi fotografijami je znatno prispeval k lepši podobi časopisa. Je aktiven član odbora in s svojimi idejami znatno prispeva h kvaliteti glasila.

(Nadaljevanje na 6. strani)

(Nadaljevanje s 5. strani)

4. FRANC MESKO je eden od najzvestejših sodelavcev — dopisnikov, saj je domala v vsaki številki objavljen njegov prispevek. Bil je večkrat član uredniškega odbora, enkrat pa njegov predsednik.

5. ZVONKO KOZODERC je stalen sodelavec kot dopisnik in po potrebi tudi kot fotograf. S svojimi prispevki redno seznanja kolektiv o delu našega najvišjega samoupravnega organa.

6. LJUBO KEBER je vnet sodelavec — dopisnik. Največ piše o varstvu pri delu in objavlja precej karikatur, s katerimi često opozarja na napake v podjetju.

7. JANEZ SUKIČ je večletni dopisnik in sodelavec. Prispevke je objavljal zlasti v prvih letih in bil vnet zagovornik »Aluminija« v raznih forumih prav takrat, ko so se že širila glasovi, da je treba časopis ukiniti.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Kako nastane naš list »ALUMINIJ«?

1.

To vam je ta, navadno mu rečemo — tehnični urednik »Aluminija« v civilno-pravnem razmerju s TGA »Boris Kidrič«, sicer — Slavko Klinar. Vsak mesec vodi njegova pot v našo tovarno — na sejo uredniškega odbora »Aluminija«, kjer dobi potrebna navodila in seveda — rokopise za prihodnjo številko našega glasila. Če je po uredniški seji slišati še kakšen dober vic, katerega lahko skupaj z rokopisi odnese v Mursko Soboto, je še prav posebno zadovoljen. Sicer pa z uredniške seje največkrat s »Škodo«, ki mu rada »zakuri« prav na poti v Kidričevo, odhiti dalje v Maribor, kjer je potrebno čimprej oddati fotografije dipl. inž. Stojana Kerblerja v nadaljnjo predelavo — v klišarno, kjer iz njegovih fotografij nastanejo cinkaste ploščice zaželenih velikosti — klišeji, brez katerih količkaj dobro urejen časnik ne more izhajati.

Tu pa se prav gotovo lahko pohvalimo: naš kolega Stojan je prvi mojster fotografije, zato je tudi »Aluminij« ilustrativno O. K. — torej morejo v Mariborski tiskarni nastati tudi dobri klišeji, razen seveda, če ni raster — mrežasto polje na klišeju — pravilno prilagojen kvaliteti in tipu tiskarskega papirja

Večkrat pa raster ni kriv, denimo, če se na fotografijah v »Aluminiju« pojavijo drobne ali večje snežinke (v zadnji številki »Aluminija« ste jih spoštovani bralci prav gotovo opazili), potem je najbrž kriv kdo drug... Strokovno bi znali to boljše pojasniti v tiskarni, kjer se vsak mesec rojeva naš »Aluminij«. In tako je še prav posebno kritično načeta relacija fotograf — tiskarna in ni se čuditi, če prvega kdaj upravičeno zavre kri!

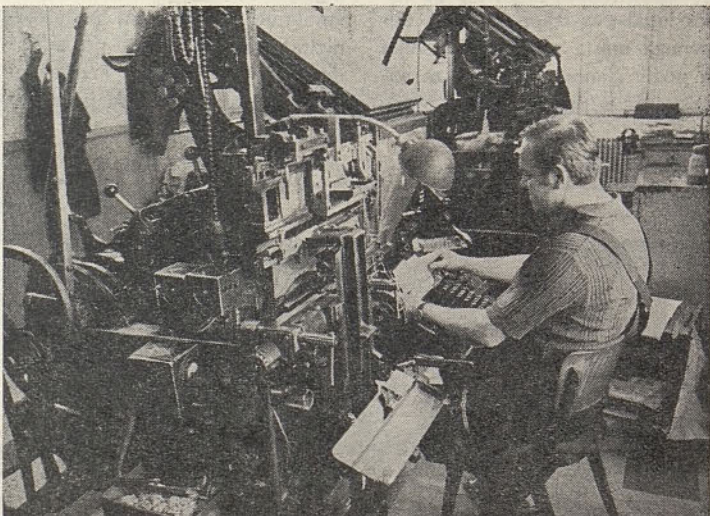
V »secirnici« rokopisov — tehnični urednik jo ima v kletnem prostoru svoje hiše — je že naslednji dan po prihodu iz Kidričevega močno zakajeno (strasten kadilec, kaj!), saj je na vrsti važno opravilo — lekturiranje ali popravljanje prispevkov za »Aluminij«. V bistvu gre za dvoje opravil: za slovnične popravke in čisto tehnične, kajti v tiskarno ne sprejmejo rokopisa, če ni tudi tehnično prirejen po njihovem kroju. To so pač neodtujljive pravice grafičarske stroke!

Roko na srce — če bi stene te »secirnice« znale govoriti, bi lahko razkrile tudi kakšno pritaženo kletvico — morda na račun predolgovoznih avtorjev, ki radi poudarjajo in želijo »iznašati« svoja stališča na treh, štirih ali celo šestih straneh rokopisa, četudi bi strnjeno v lepi materinščini lahko prav vse povedali na eni ali največ dveh straneh. Morda je to posledica prevnetega aktivizma ali česa podobnega ali pa se je res potrebno razpisati zaradi mode in navade; dokončno sodbo o tem prepuščamo raj-

ši avtorjem. Sicer pa se naš »tehnični« zastran tega sploh ne pritožuje, saj pravi, da je njegovo delo tako bolj zanimivo. Težje pa je kajpak pogruntati dober naslov nad sestavkom, če ga je avtor mimogrede pozabil »prilepiti« sestavku. Može naše novinarske umetnosti namreč pravijo, da je često naslov članka težje pogoditi, kot pa napisati sestavek! In celo res je to: naslov mora v par besedah zadeti bistvo celotnega sestavka, pritegniti bralca, da bo ob že kar kroničnem pomanjkanju časa naposled prebral ves sestavek. To pa lahko dosežemo le s privlačnim naslovom in z ustreznim gradnjo sestavka. Sicer pa ni naš namen, da bi se spuščali v svet novinarske stroke; povejmo rajši, da gredo rokopisi takoj po končanem lekturiranju v prepisovanje in potem po kroju napravljeni dalje v tiskarno...

2.

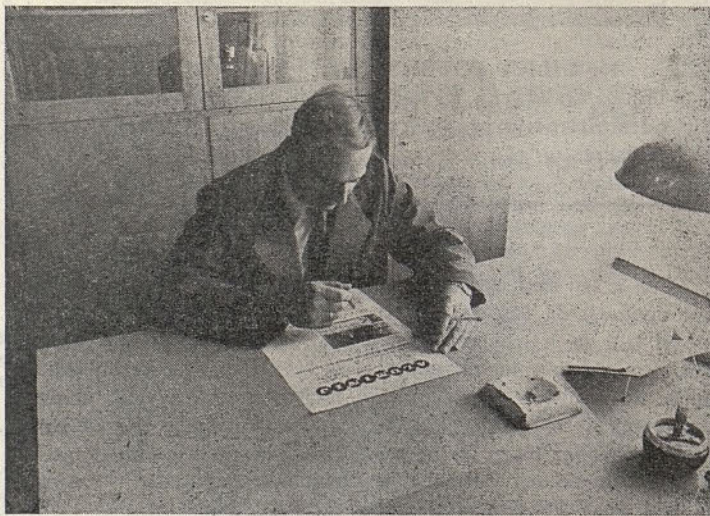
Prav tukaj se pričinja svet po Gutenbergu započete tiskarske

umetnosti, lahko bi dejali, posodobljene, kajti v Gutenbergovih časih še niso poznali strojnih stavcev, bili pa so dobri ročni

3.

To pa je mož, ki dobesedno »lovi« tiskarske škrate, ki se pojavljajo že na prvem, v strokov-

nem žargonu povedano — krtačnem odtisu. V tiskarni mu pravijo kar po domače: Jani. Svinčene ploščice, ki pridejo od strojnega stavca, namreč v pravilnem zaporedju prvič odtisnejo na papirnate trakove, nad pravkar rojeni stavek pa se potem spravi korektor tiskarne. Popravlja, črta, dodaja... usklaja z rokopisom, sicer bi se kdaj lahko zgodilo, da avtor pri poznejšem branju lista skorajda ne bi mogel prepoznati svojega sestavka.

Sicer pa je to šele prva faza boja s tiskarskimi škrti; druga je pri takoimenovani reviziji že odtisnjenih strani, ko tehnični urednik še enkrat »preleti« vse stavke in se najbolj pozorno ustavlja pri naslovih nad sestav-

(Nadaljevanje na 7. strani)

Kako nastane naš list »ALUMINIJ«?

(Nadaljevanje s 6. strani)

(Nadaljevanje s 6. strani)

ki... Strojni stavec potem vse ugotovljene napake odpravi s ponovnim stavljanjem »škart« vrstic, toda kljub temu še ostane kakšen tiskarski škart, nad katerim se potem hudujejo bralci, še

prav posebno — avtorji. Težko je namreč razumeti, če samo zaradi zamenjave ene črke v besedi racka nastane packa ali namesto kasa — dasa itd. Take ali podobne »cvetke«, ki se rade pripetijo tudi v političnem žargonu,

često zasledimo v naših časnikih. Njim sledijo potem popravki in opravičila. O, tiskarski škart, kolikokrat si kriv, včasih tudi po nedolžnem. S tabo se je pač lažje opravičiti pred avditorijem bralcev!

5.

Nekoč, za časa Gutenberga, so približno takole odtiskovali knjige in časopise. Ročno, list za listom! Vendar z mnogo bolj primitivnimi napravami, kot je tale — na sliki. To je bilo obrtniško tiskarstvo, ki je zahtevalo prave mojstre grafičnega poklica. Saj so tudi nekoč v času Gutenberga in po njem nastajali prekrasni tiski, prave umetnine takratnih mojstrov.

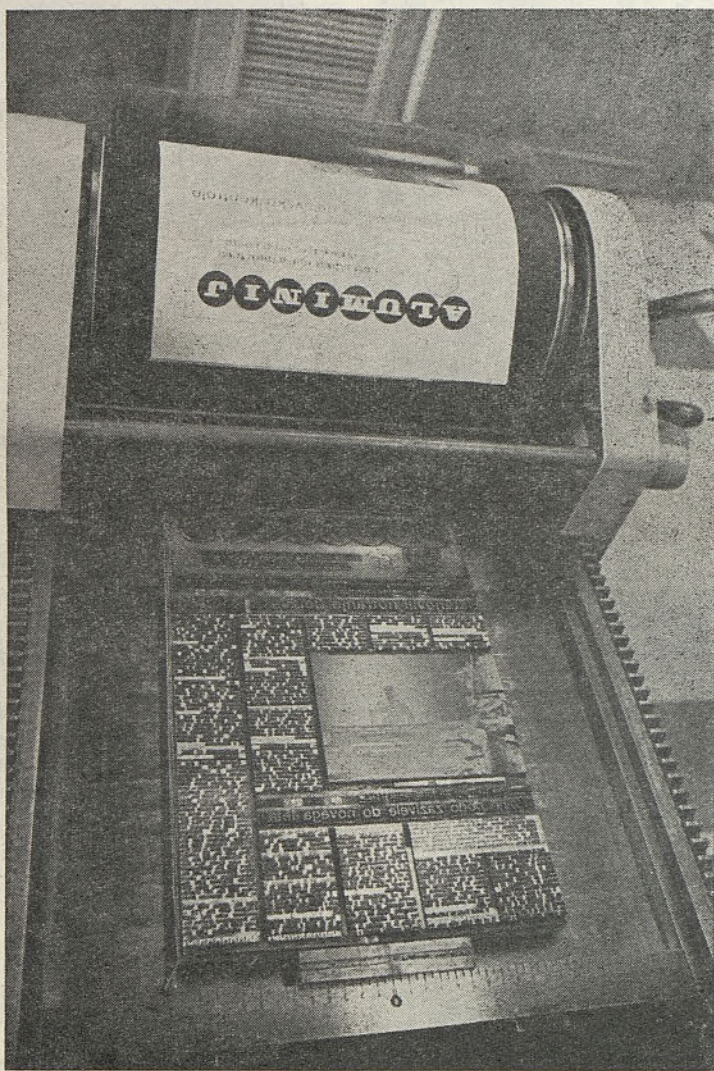
Pričujoči odtis »Aluminija« pa bo sedaj prevzel tehnični urednik, da bi ob reviziji teksta in naslovov odstranil še tiste napake, katere je morebiti spregledal korektor ali pa so nastali pri oblikovanju naslovov. Njegove šifre ob strani odtisnjene besedila potem spravita »v dejanje« strojni in ročni stavec.

4.

To je pravi Gutenbergov naslednik. Pravkar je »zložil« prvo stran »Aluminija«. Ročni stavec — mèter da dokončno grafično obliko posameznim stranem časnika. Od njega in kajpak tehničnega urednika je odvisno, ali bo list dobro ali slabo oblikovan. Mèter dela po zrcalu tehničnega urednika ali ob njegovi osebni asistenci, v stroju pripravljene svinčene ploščice zloži po načrtu ali naročilu, vmes namesti klišeje in pod nje besedila, posameznim sestavkom pa ročno oblikuje naslove, nadnaslove in podnaslove. Ko je stran gotova, jo poveže in stran je nared za prvi odtis, ki služi reviziji.

Nekoč, ko še ni bilo stavnih strojev, je mèter vso besedilo sestavka z naslovi vred stavil ročno — črko za črko. To je bilo kajpak zamudno opravilo, ki je terjalo od mojstra mnogo večšine in smisla za grafično oblikovanje. Sedaj je mnogo lažje, čeprav tudi dandanašnji pri metiranju lista ne gre brez težav ali zastojev; še najhuje je, če kje nastane kakšna majhna luknja, pa ni na voljo vesti ali krajšega sestavka, ustrezno velikega klišeja itd. Potem je potrebno tekst »razbijati« z dodatnimi vložki med vrsticami. To pa ni prijetno opravilo in vsak ročni stavec se ga brani. Zdaj vidimo, kako dobrodošli so tehničnemu uredniku ob takih priložnostih krajši sestavki v obliki vesti, notic, krajših poročil... Pri »Aluminiju« pa je pri krajših sestavkih še vedno prevelika suša, pa zato pri metiranju lista večkrat robantita oba: ročni stavec in tehnični urednik.

6.

Ko je »Aluminij« zmetiran ali prelomljen, torej mètersko pripravljen za tisk, prevzamejo njegove strani strokovnjaki v pripravi dela, ki opravijo še kopico drobnih opravil, da je potem pripravljavni čas za tiskanje v strojni čimkrajše. Stroji se morajo pač neprestano vrteti in bolj ko se vrtijo — več dohodka prinašajo!

Tiskarski stroj, kateri pravkar tiska »Aluminij«, ima dokaj bogato zgodovino. Prvič — je stoltnik, napravljen je bil leta 1870. Njegov predhodnik popolnoma enake konstrukcije in letnice izdelave, katerega so dobili takoj po osvojitvi v Soboto, je v času NOB koristno služil v partijski tiskarski tehniki v Kočevskem Rogu. Sprejeli so ga v zašlužen pokoj — v muzej NOB v Ljubljani in namesto njega poslali v soboško tiskarno tega

vrstnika, kateremu sicer tukaj še vedno ni dano, da bi zaslužen počival na lovorikah minulega dela. Na njem so blizu dvajset let tiskali Obmurski tednik, Pomurski vestnik... Ko so ob 20. obletnici »Ljudske pravice« v Lendavi tiskali svečano številko takratnega Obmurskega tednika, je kar ves teden neprestano bruhal strani tega časnika... In bralci so potem dobili v roke skrbno urejen in prav zajeten časnik, ki je tehtal domala en kilogram.

Najprej zmontirajo ali »zašliso« na sprednji strani stroja štiri strani »Aluminija« v okvir, ki se pozneje pri tiskanju giblje vodoravno sem in tja in vsakokrat prihaja v stik z velikim valjem, ki se prav tako giblje, dodaja z različnimi vzvodi prazen papir in odnaša že natisnena. Sočasno poseben valj dodaja stranem, ki so v tisku, potrebno ko-

ličino tiskarske barve. To se ponavlja tako dolgo, dokler številčnica na stroju ne odšteje zahtevane naklade lista. Če ima »Aluminij« osem strani, ta proces še enkrat ponovijo, vendar vstavijo v okvir štiri nove strani, če šestnajst — trikrat, vsakokrat pač po štiri strani.

7.

To pa je moderen, sodoben tiskarski stroj. Takih imajo v soboški tiskarni več. Z njimi so dodobra osvojili predvsem tehniko kvalitetnega barvnega tiska. Imajo celo stroj, na katerem lahko tiskajo dve barve naenkrat. Ti stroji so pravzaprav rezultat minulega starejših vrstnikov, tudi pravkar predstavljenega stoltnika. Včasih tudi na takem modernem stroju zagleda »beli dan« naš »Aluminij«, če pač delovni urnik tako zahteva.

(Nadaljevanje na 8. strani)

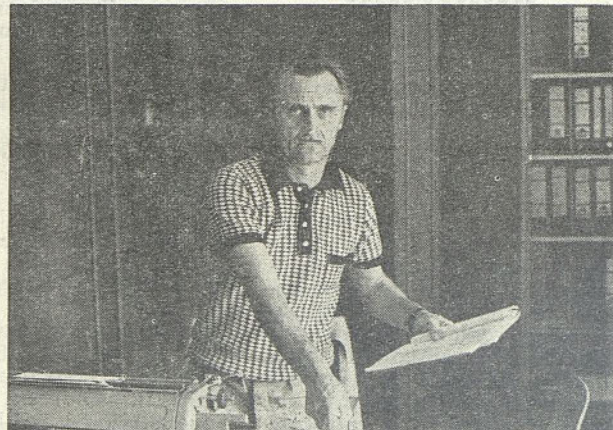
8. VLADO ŠERC je občasni sodelavec — od nastanka časopisa do danes. S svojimi karikaturami in bodicami kritizira razne nepravilnosti, katere opaža ob vsakodnevnem delu v kolektivu. Sedaj je član uredniškega odbora.

9. ANTON KOKOL je dopisnik starejše generacije, ki je s svojimi prispevki seznanjal bralce o delu in življenju v kolektivu od vsega začetka, saj je eden od njegovih prvih članov.

OSTALI SODELAVCI:

Ivan Mazera, Boris Gorup, Filip Dolinar, Vojo Veličkovič, Milan Nežmah, Aleksander Sankovič, Peter Gegič, Branko Kolarič, Anton Zadravec, Jože Šegula, Boris Gornik, Franc Auer, Peter Radulovič,

Ivan Mazera, član sedanjega uredniškega odbora

Alenka Gorup, Rozika Klančnik, Franc Klemenčič, Ivo Tušek, Konrad Rižner, Franc Kranjc, Franc Lah, Jože Operčkal, Milan Longhino, Branko Mlinarič, Anton Fajfarič, Ernest Jamer in še vrsta dopisnikov, ki so občasno objavljali prispevke v »Aluminiju«.

V preteklem desetletju sta bili dve, za podjetje važnejši obletnici. To je 10 let in 15 let obratovanja.

Za desetletnico — leta 1964 — je bila izdana posebna slavnostna številka »Aluminija«, za petnajst-

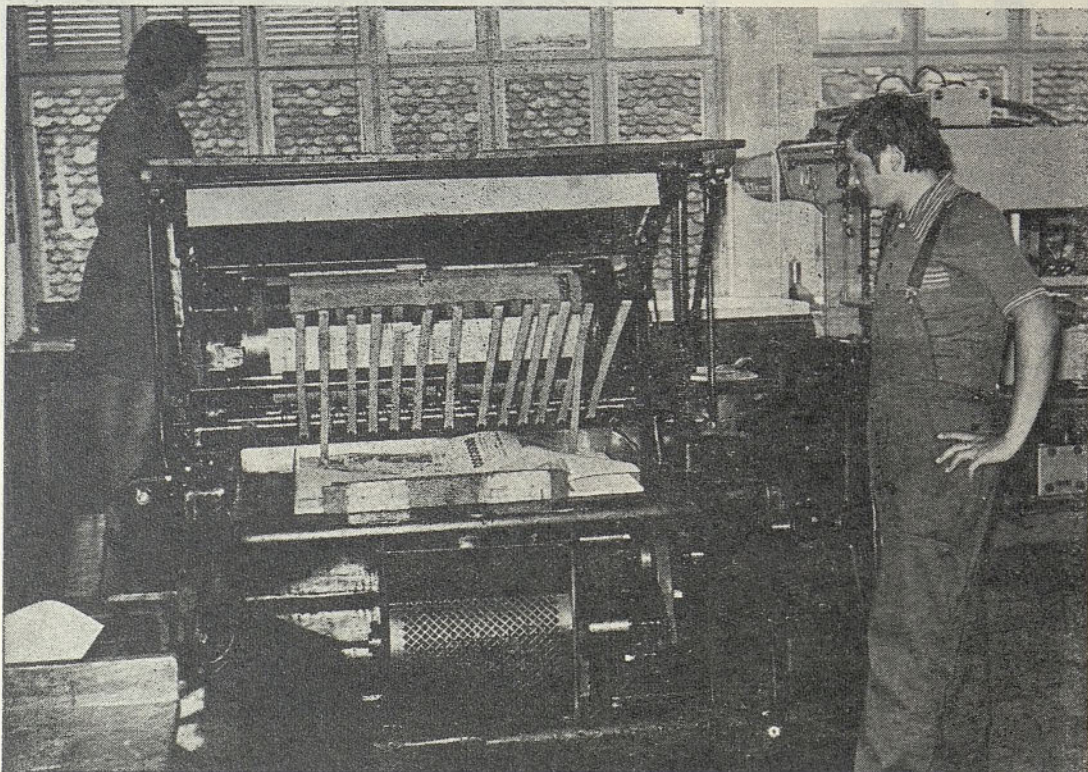

Konrad Rižnar, član sedanjega uredniškega odbora

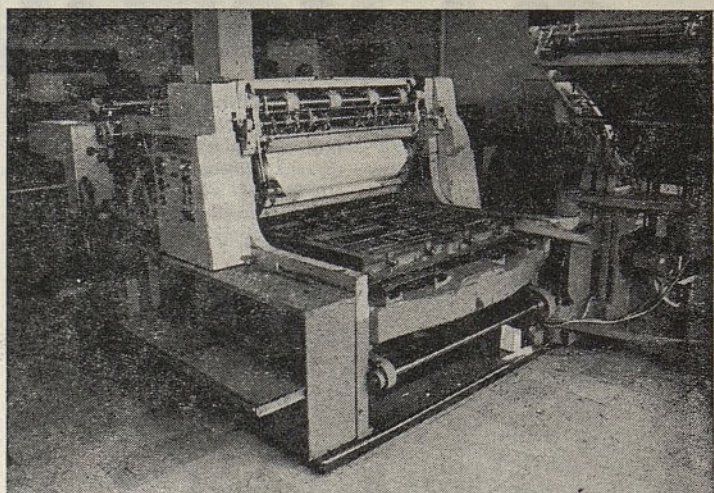
letnico — 1969. — pa »Almanah«. V obeh primerih je bila skrb za izdajo zaupana uredništvu »Aluminija«, ki je pritegnilo še ostale sodelavce.

Izid marsikatere številke »Aluminija« je bil odvisen od treh do štirih ljudi, ki so s svojo vztrajnostjo poskrbeli, da je časopis izšel kljub težavam le pravočasno ali pa z majhno zamudo (oba urednika, fotograf in često Franc Meško in Zvonko Kozoderc).

Kako nastane naš list „ALUMINIJ“?

To je pravi tiskarski veteran — stoletnik, na katerem so tiskali zadnjo številko »Aluminija« (junij). Več o njem preberite na 7. strani v poglavju 6.

(Nadaljevanje s 7. strani)

Modernejši stroji se vrtijo po enakem osnovnem principu kot njihovi starejši vrstniki, vendar pa so mnogo bolj komplicirani, bolj zahtevni in kar je najvažnejše — bolj hitri in tudi dorasli najkvalitetnejšim tiskom.

To pa bi bila — drugače povedano — lahko že primerjava med kolesljem in najsodobnej-

šim avtomobilom v prometu. Tako primerjavo pa bi preneslo tudi pravkar opisano nastajanje »Aluminija« na osnovi svinca in ploščinskega tiska v odnosu na mnogo sodobnejši proces tiskanja in nastajanja tednikov in dnevnikov v sodobnem svetu, v zadnjem času tudi že na Slovenskem, na principu IBM sistema in offset tiska.

P. L.

Uspešen in koristen seminar za sindikalne delavce

V središču zanimanja: delavska kontrola

Minuli mesec je bil verjetno mesec raznih seminarjev, katerih so se udeležili mnogi sindikalni delavci iz raznih panog,

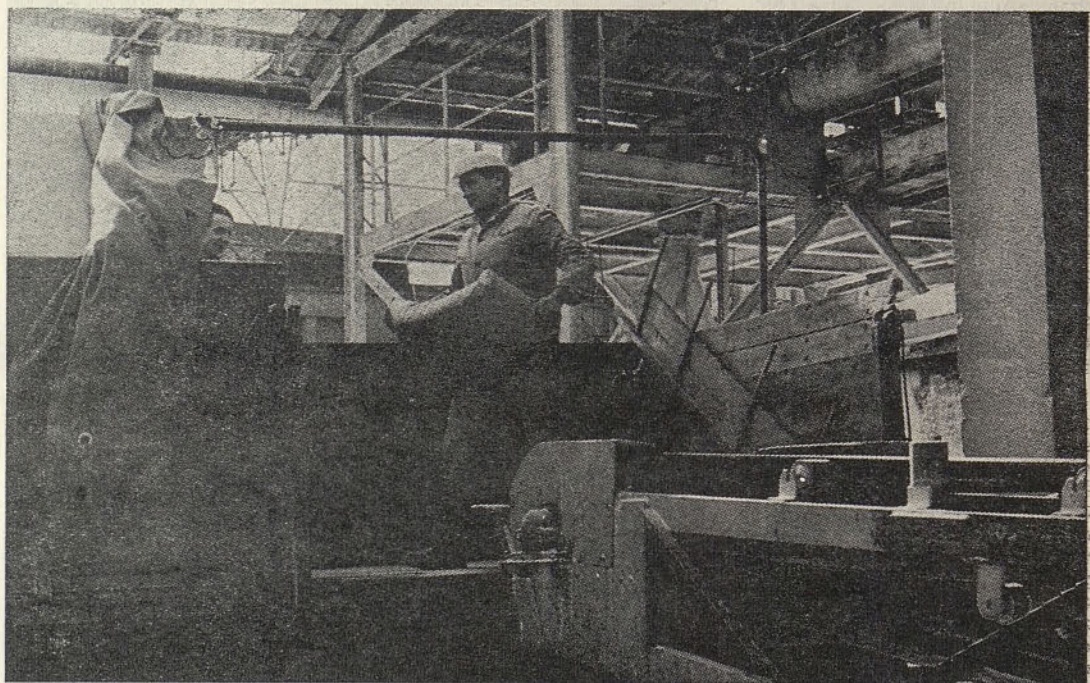
Tako je med drugim bil organiziran tudi enodnevni seminar za vse predsednike in tajnike osnovnih organizacij sindikata delavcev v industriji — občin Ptuj in Ormož.

Že sam program seminarja je obetal, da se bodo sindikalni delavci seznanili z marsičem novim, kar jim bo mnogo koristilo pri njihovem nadaljnjem delu. Seminarja so se udeležili predsedniki in tajniki iz večjega števila osnovnih organizacij ptujske in ormoške občine, kakor tudi člani medobčinskega odbora sindikata, pa člani občinskega

sveta Zveze sindikatov iz osnovnih organizacij sindikata industrije.

Na dobro organiziranem seminarju je predaval in pozneje odgovarjal na vprašanja udeležencev — tovariš Srečko Mlinarič, sekretar republiškega odbora sindikata delavcev v industriji in rudarstvu Slovenije.

Kot prva točka na omenjenem seminarju je bila tema »Aktualne naloge osnovnih organizacij sindikata delavcev v industriji po IV. konferenci Zveze sindikatov Slovenije« in o novih oblikah organizira-

nosti sindikatov Slovenije.

Nakladanje glinice

Pod drugo točko je bil dogovor o javni razpravi o novi

ustavi SFRJ in novi ustavi SRS« (o tem poročamo v drugem sestavku, na drugi strani).

Tovariš Srečko Mlinarič je predaval zelo konkretno in na podlagi izkušenj v dosednji praksi delovanja sindikatov, tako da je izvajanje bilo povsem razumljivo in jasno vsem udeležencem, ki so si skrbno beležili mnoge novosti, katere pripravljajo na področju sindikalnega delovanja. Bilo je mnogo povedanega o preloženem kongresu in o podaljšanju mandatu, o vlogi notranje delavske kontrole, ki je tudi pri nas zadnje čase v središču zanimanja. Pri tem je bilo poudarjeno, da bi delavska notranja kontrola morala obstajati tudi v družbenih skupnostih in ne le v delovnih organizacijah. Ob vprašanju osebnih dohodkov pri delavcih z najnižimi osebnimi dohodki je bilo poudarjeno, da bi sindikati morali imeti mnogo več poslušnosti in pravic pri odločanju o urejanju osebnih dohodkov najnižjim slojem naših delavcev. Zelo zanimiv je bil tudi tisti del, v katerem je bilo govora o premajhnih in preslabih stikih med organi

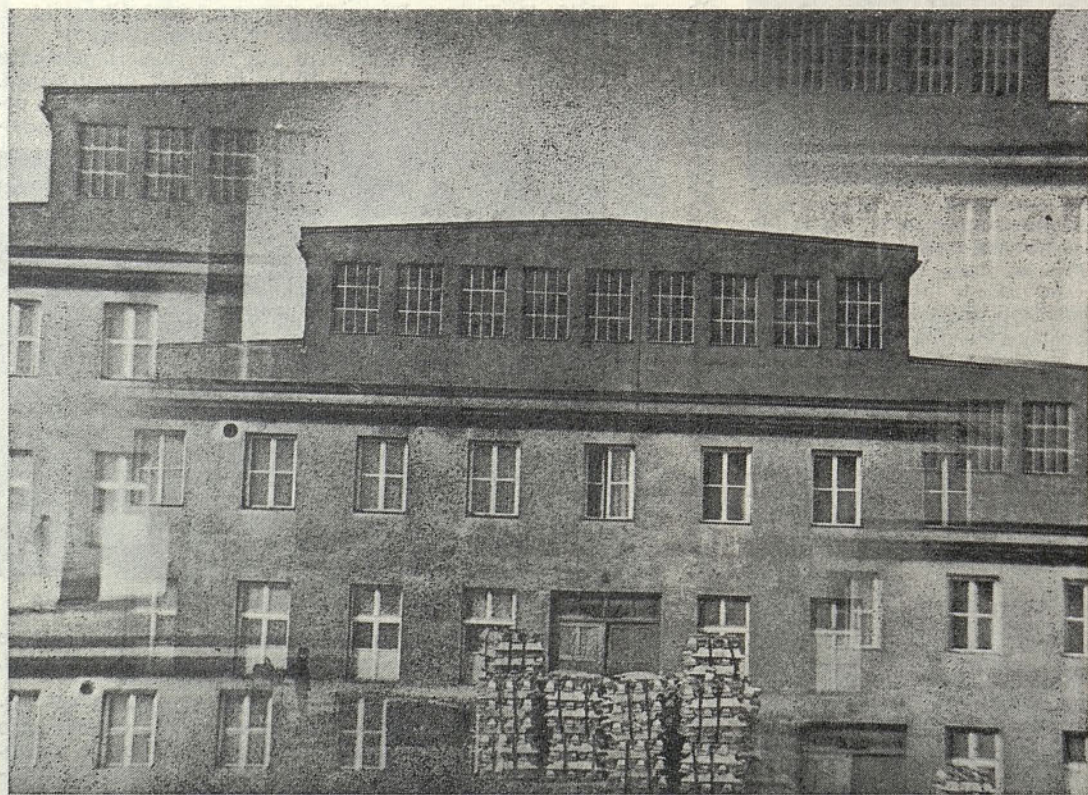
sindikata v republiki in delavci v neposredni proizvodnji, zaradi česar slednji mnogokrat izgubljajo zaupanje v sindikat, kajti, kot so menili udeleženci v poznejši razpravi, neplodne konference, mnogi predolgi in nekoristni sestanki ne vodijo prav nikamor.

Vsekakor pa je v razpravi bilo sproženo tudi zanimivo vprašanje, ki se je nanašalo na nekatere negativne pojave pri vodilnih delavcih, ki na vsakem koraku in na različne načine ovirajo sindikalne delavce — aktiviste pri njihovem delu, ko jim ne dovoljujejo udeležbo na raznih sejah in konferencah, pa podobno.

Republiški sekretar je poudaril, da tukaj ne sme biti nikakršnih problemov in da bi morali prav vodilni delavci biti tudi dobri sindikalisti, kajti le v takih organizacijah združenega dela je mogoče pričakovati tudi dobre uspehe. Odločno se je treba boriti proti tistim, ki se še vedno želijo ali pa se celo skrivajo

(Nadaljevanje na 9. strani)

Vzdrževanje

S poti po Sovjetski zvezi

V središču zanimanja: delavska kontrola

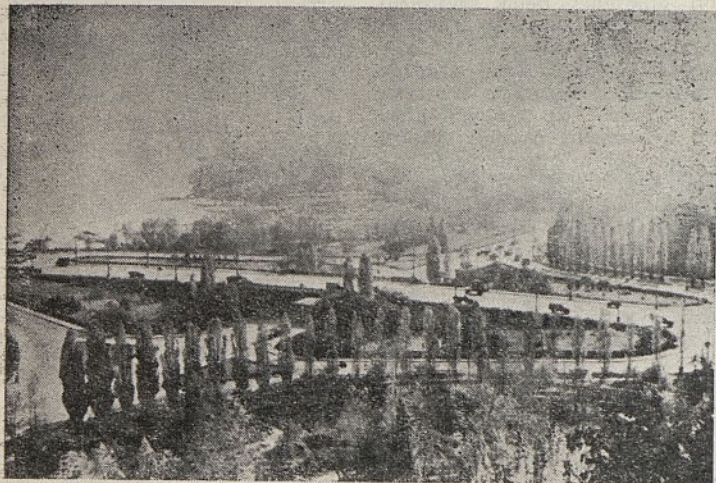
Zveza sovjetskih socialističnih republik (ZSSR, v nadaljnjem tekstu bom uporabljal kratico SZ) je bila formirana 30. decembra 1922. leta in zavzema površino 22.402.200 km², kjer živi 270 milijonov prebivalcev. Po zmagi revolucije 1917. leta je bila utemeljena kot država kmetov in delavcev. Država zavzema vzhodni del Evrope, srednji in severni del Azije. V Evropi meji na zapadu z Romunijo, Madžarsko, Češkoslovaško in Poljsko, na severozapadu pa s Finsko in Norveško.

Podnebje je izrazito kontinentalno z velikimi letnimi razlikami v temperaturi. V evropskem delu SZ se letne amplitude gibljejo med plus 25° C do -37° C.

V SZ živi okrog 180 narodov, od katerih so po zgodovinski vlogi in številu ljudi najvažnejši trije slovanski narodi: RUSI (okrog 138 milijonov z glavnim mestom MOSKVA); UKRAJINCI (okrog 47 milijonov z glavnim mestom KIEV) in BELO RUSI (okrog 10,6 milijona z glavnim mestom MINSK). Navedeni narodi tvorijo 3/4 vseh državljanov SZ.

SZ je zvezna država, sestavljena od 15 zveznih republik, 20 avtonomnih republik, 8 avtonomnih oblasti in 10 nacionalnih okrožij.

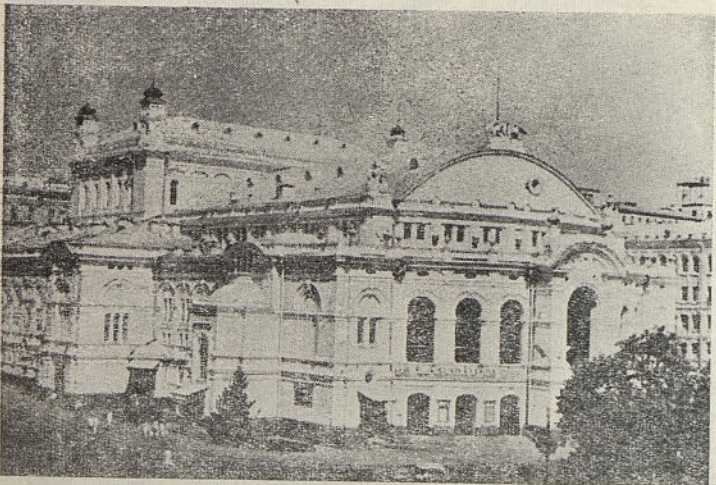
Na obisku te obširne države sem bil 12 dni, prepotoval sem okrog 4500 km in spoznal mesta: KIEV, LENIN-GRAD, MOSKVO in ODESO z okolico.

KIEV je glavno mesto zvezne republike Ukrajine z okrog 1.500.000 prebivalcev in leži ob desnem bregu reke Dnjepra. Glavna cesta, ki vodi v mesto, se prepleta s številnimi vpadnimi cestami in tvori dnepersko cestno križišče — na sliki.

Glavna mestna magistrala, imenovana KOREŠČATIK (glej sliko), je široka ulica z zeleno alejo, katero tvorijo s svojimi krošnjami bujne platane. Poslopje na levi strani je največja trgovska hiša »Centralni univermag«, kjer lahko kupite samo za rublje vse-razen motorjev in avtomobilov. Sprejdi desno pa je vhod v podzemeljsko železnico »metro«. Izbira robe za široko potrošnjo je bila zelo skopa, razen pri otroškem oddelku, kjer je bilo igrač vseh vrst. prevladovala pa so strateške igrače iz plastike, lesa in pločevine (tanki, topovi, rakete, letala, avtomatska orožja itd.). Verjetno se sliši malo čudno, toda oddelek mila, pralnih sredstev, pribora za osebno higieno je bil zelo skop. Zastonj sem se oziral za pralnimi praški, pa sem videl le prazno polico z listkom, kjer je pisalo, da stane 1/2-kg zavitek 0,85 R. V tehničnem oddelku pa je stal samo en pralni stroj (5-kilogramski) s ceno 350 R. Iz razgovora z domačini sem zvedel, da dobijo pralni prašek dva do trikrat na mesec. Naslednji dan sem v neki ulici v središču mesta videl preko 100 m dolgo vrsto, ki je čakala pred trgovino na pralni prašek!

Po arhitekturni lepoti sodita poslopji ministrstva in največja mestna gledališčna hiša za opero in balet, ki je bila zgrajena ob koncu 18. stoletja. Gledališka hiša je zelo obiskana in vstopnice so kaj kmalu razprodane — predvsem za baletne predstave.

Cene vstopnic so: balkon (0,40 do 1,5 R), loža (2,0 do 3 R) in parter 3,0 R. Vstopnice za kino predstavo pa so od 0,25 R naprej.

Hotel »MOSKVA« je moderno poslopje, zgrajeno po drugi svetovni vojni in stoji v središču mesta. Hotel je tudi edini objekt, kjer je registriran bar v mestu in ki nudi tujim turistom vse, kar si zažele — toda samo za nemške zapadne marke, ameriške dolarje in angleške funte.

LISENKO je bil ukrajinski kompozitor, pianist, zborovodja in etnograf iz 19. stoletja. Bil je ustanovitelj ukrajinske glasbe. V Kievu je ustanovil prvi komorni ansambel, pevski zbor in leta 1904 prvo glasbeno — dramsko solo.

(Nadaljevanje z 8. strani) jo pod krinko člana ZK in sindikata — in to zgolj zaradi svoje kariere in položaja. Takih pojavov sindikati ne bi smeli trpeti in take vodilne delavce morajo onemogočiti pri njihovem rovarjenju proti sindikalizmu in organizaciji kot celoti.

Predsednik medobčinskega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva občin Ptuj in Ormož tov. Franc Klemenčič pa je med drugim poudaril, da celo odnosi med sindikati in občinami niso taki, kot bi morali biti, kar najbolj kaže odnos med temi sindikati v Mariboru, ki nečejo sodelovati s ptujskim medobčinskim odborom, kar jih vse-kakor postavlja v zelo slabo luč, to pa ni v prid in čast mariborskemu medobčinskemu svetu.

Nadalje je tov. Klemenčič menil, da je potrebno za-vedo v zvezi z izjavo ing. Pečenka o tem, da bi naj v letu 1976 v Kidričevem povsem ukiniteli proizvodnjo aluminija, obravnavati kompleksno in da bi o tem morali spregovoriti tudi najvišji odgovorni republiški funkcionarji, kajti s takimi izjavami ni mogoče reševati energetske krize, ki preti našemu gospodarstvu.

Mnenja so bila izražena tudi o tem, da bi kolektiv v TGA moral odločno zahtevati v Kidričevem javno TV tribuno pod naslovom »Mi med seboj«, katero poznamo že iz naših TV oddaj, ki so bile v raznih delovnih organizacijah. Vendar bi na to oddajo morali priti tudi vsi odgovorni predstavniki republike, političnega življenja in strokovnjaki za energetiko, ki bi kolektivu v Kidričevem jasno in glasno povedali, kaj mislijo o takih izjavah in predlogih za ukinitve proizvodnje v TGA Kidričevu.

O mnogih notranjih problemih so govorili tudi predstavniki podjetja »DELTA« iz Ptujja, tovarne volnenih izdelkov Majšperk in tovarne plastičnih izdelkov »Jože Kerenčič« iz Ormoža, ki so prav tako nanizali probleme, kateri jih tarejo, predvsem pa še to velja za »Volnenko«, kjer je zaposlenih nad 70 odst. žensk, danes pa vse bolj govorimo o ukinitvi nočnega dela za ženske. Prav gotovo bodo imeli še precej problemov in težav pri reševanju svojih notranjih problemov, vendar pa jim bodo morali krepko pomagati tudi sindikati.

To velja tudi za »Delto« in seveda ostale delovne organizacije v ptujski in ormoški občini, ki imata mnogo skupnega; če ne drugo, vsaj to, da sta na zelo nerazvitem območju naše republike in da bo moral glas iz teh krajev prodreti tudi do višjih sindikalnih in družbenopolitičnih delavcev v republiko, ki bi naj v bodoče imeli več posluha za naše območje in naše kolektive.

Seminar je bil zares uspešen, prav pa bi bilo, če bi bil organiziran še za člane sindikalnih vodstev v TOZD, saj bi taka izmenjava mnenj med kolektivi oziroma predstavniki v mnogočem prispevala k rešitvi številnih problemov na raznih delovnih področjih.

Upamo, da bo do podobnih seminarjev še prišlo!

F. M.

Kaj bi bilo treba še storiti?

V naslednjem sestavku bi se želel dotakniti dveh, trenutno vsekakor najbolj aktualnih problemov, kateri naj bi dali misliti prav slehernemu našemu proizvajalcu; želel pa bi tudi, da bi svoje mnenje, pripombe in predloge podali še ostali naši člani kolektiva. Tako gre: prvič — za našo sindikalno delo po OZD in drugič — za vse pogostejše pojave raznih nezgod na delovnem mestu, kot tudi na poti na delo in z dela, precej pa tudi doma pri raznih delih.

Če malce pogledamo nazaj za nekaj mesecev, bomo kaj lahko ugotovili, da so bili ti meseci zelo različni, saj je bilo na dnevnem redu nekaj zelo vročih razprav o osnutku novega Pravilnika o delitvi OD, ki je sicer medtem že sprejet, čeprav, žal, ne povsem po volji in želji kolektiva, ki je dal precej predlogov, pripomb in tudi pritožb, ki pa niso bile upoštevane.

Res je, da ni moč nikoli upoštevati prav vsega, kar si pač kdo zaželi, vendar menim, da bi bilo potrebno vnesti mnogo več tistega, kar so predlagali proizvajalci, pa čeravno morda ni bilo vse tako, kot je nekdo želel in pričakoval.

Ko že govorim o naših proizvajalcih, ki so bili zelo množično zbrani na sestankih, ko smo razpravljali o novem Pravilniku o delitvi OD, so mnogi dali precej tehtnih in dobrih pripomb in predlogov; želel bi poudariti še nekaj, kar je marsikoga zmedlo, namreč, da je bilo na raznih sestankih tudi različno tolmačeno, kar je vnašalo negotovost in nezaupanje v vse nove akte in pravilnike.

Tako je bilo tudi v Glinici, kjer so bili štiri množični sestanki in so bili nekateri odgovori na zastavljena vprašanja tolmačeni različno. To mora biti v prihodnje bolj pripravljeno in enotno zastavljeno, da pozneje ne bi prišlo še do večjih nesoglasij.

Če pa so člani kolektiva tako v OZD Glinica kot tudi v ostalih OZD tako množično sodelovali v razpravah o novem Pravilniku, pa jim moramo, žal, šteti v slabo to, da se že naslednjega množičnega sestanka, ko je bila razprava o ustanovitvi TOZD, niso udeležili, s čimer so še kako dokazali, da jim ni niti malo mar prihodnja ureditev v kolektivu, oziroma, prav gotovo niso niti pogledali gradiva, katerega je dobil sleherni naš proizvajalec prav zato, da bi ga temeljito »pregledal« in nato vse nejasnosti sprožil na sestankih in zahteval takšen odgovor, ki bi ga seveda povsem prepričal o koristnosti ustanovitve TOZD in o bodoči notranji ureditvi.

Ko so bili letni občni zbori sindikalnih organizacij v OZD, je domala povsod prevladovalo mnenje, da sindikati v minulem obdobju niso odigrali tiste vloge, kot bi jo morali in kot so od njih pričakovali člani. Bili so podani mnogi koristni predlogi za bodoče delovanje sindikalne organizacije v OZD; ti so bili pozneje upoštevani v sklepih občnih zborov, žal pa spet niso doživeli tistih akcij in aktivnosti, kot je bilo določeno; temu pa so v največji meri krivi tisti, ki so na občnih zbore še kako lepo znali govoriti o negativnih pojavih in posredovati mnogo koristnih predlogov. Toda, kaj to koristi, če so pozneje povsem odpovedali prav na tistih področjih, kjer smo od njih največ pričakovali!

Tako so bile imenovane razne komisije z določenimi nalogami in tudi z določenim programom, od katerih so nekatere (vendar to v manjši meri) resno in z vso odgovornostjo začele z delom, medtem ko so druge ostale le na papirju.

Nedvomno bomo morali energično zahtevati od njih, da se uspešno lotijo svojih nalog in jih uresničujejo v prid vsega članstva in kolektiva, sicer pa raje imenujmo nove, ker res nima smisla čakati na letno konferenco in občni zbor, pa spet, kot že tolikokrat dosedaj, tarnati in kritizirati minulo delo, dajati pripombe in predloge, nato pa zo-

pet kreniti po stari nezaželeni poti, ki za sindikalne aktiviste ne bi smela obstajati. Žal imam domala vsak dan možnost, da poslušam razne posameznike, ki govorijo večkrat tudi v imenu določenih skupin, kaj bi moral delati sindikat, da ne upoštevamo mnenj in želja tako posameznikov kot skupin, dnevno postavljajo pred sindikat zahteve, izgovarjajo se, da jih mora sindikat zastopati, braniti njihove pravice in podobno. Zanimivo je tudi to, da je precej kritike na račun članarine, ki bi naj bila po mnenju mnogih previsoka, saj mnogi me-

Res pa je tudi, da mnogi leta in leta ne poznajo sindikata in mu očitajo le visoko članarino in neaktivnost, najmanj pa seveda hodijo na sestanke, kjer bi razne pojave lahko tudi obelodanili; ko pa pozneje pridejo v določeno situacijo, pričakujejo ne vem kakšno pomoč prav od sindikata.

Resno si zastavljam vprašanje, kaj bi še bilo sploh potrebno storiti, da bi tudi sleherni naš proizvajalec bil stalen sindikalni aktivist na vseh področjih družbenopolitičnega delovanja v kolektivu in da bi prav s svojim

Delegacijo Nemške demokratične republike je vodil podpredsednik vlade Manfred Flegel.

nijo, da bi od te morali dajati mnogo več za potrebe članstva (rekreacija, razne pomoči in podobno).

aktivnim delom pripomogel — ustvariti sindikalni organizaciji tisti ugled, kateri ji tudi pripada, toda le tedaj, če so aktivni prav

vs člani sindikata in če delujejo skupno, enotno in uspešno.

Povsem enak problem se pojavlja vsak dan tudi na področju varstva pri delu. Vsa komesečna poročila v našem tovarniškem glasilu o nezgodah pri delu nam vsekakor dovolj zgovorno dokazujejo, kako si znamo varovati svoje zdravje, svoje roke, noge, oči in podobno. Trdno lahko rečem, da prav predpise o varstvu pri delu vse bolj izigravamo in da se posamezni člani naše delovne skupnosti preprosto igrajo s svojim zdravjem, s svojimi očmi in drugimi čutili. Delovna disciplina vse bolj popušča in malostevilni so danes še tisti, ki se pri določenih delih zavarujejo tako, kot to zahtevajo zakonski predpisi o varstvu pri delu, naši notranji predpisi. Brez odlaganja bo potrebno disciplino izboljšati in jo spraviti na tako višino, da bo slehernemu našemu delavcu jamčila dobro varnost, celotnemu kolektivu in skupnosti pa to, da bi bilo čimmanj nepotrebnih izdatkov za tiste vrste nezgod, ki niso prišle zaradi nezavarovane delovnega mesta ali pomanjkanja varstvenih zaščitnih sredstev, ampak povsem po krivdi poškodovanega posameznika, ki izigrava vse predpise in se celo norčuje nad svojimi predpostavljanimi, kot tudi nad celotno službo varstva pri delu.

Prav tako menim, da bo tudi služba varstva pri delu morala nastopiti mnogo bolj energično in zahtevati od samoupravnih organov, da zaostrijo kontrolo po nadrejenih in da naj bodo krivci, ki izigravajo predpise, pravično in ostro kaznovani, saj drugače ne moremo več naprej.

Imel sem celo priložnost videti pri pripravi luga na rdečem delu glinice pojav, ki bi lahko zahteval težjo nesrečo, če bi kdo od tistih, ki strežejo napravam na tem delovnem mestu, padel v

globoko skopano jamo, v kateri je bilo precej lužine, ki bi lahko bila zelo usodna. Kdo bi bil kriv za morebitno težko nesrečo?

Vprašal sem tam zaposlenega; kaj je ukrenil, pa mi je dejal, da je o tem opozoril svojega predpostavljenega, ki je bil dolžan to sporočiti naprej in ukreniti vse potrebno, da bi bila zavarovana globoko skopana jama. Toda, kaj so menili tisti, ki so to jamo skopali in je niso niti malo zavarovali; celo to, da verjetno o tem nihče ni obvestil službe varstva pri delu, ki bi naj ustrezno ukrepala.

To je prav gotovo le delček vsega, kar se dogaja v našem kolektivu. Nehote se nam zastavlja vprašanje, kaj bi bilo sploh potrebno še storiti, da bi vse to, kar sem navedel, odpravili in delali tako, kot je od vseh nas pričakovano in seveda zahtevano z notranjimi samoupravnimi akti, pravilniki in predpisi.

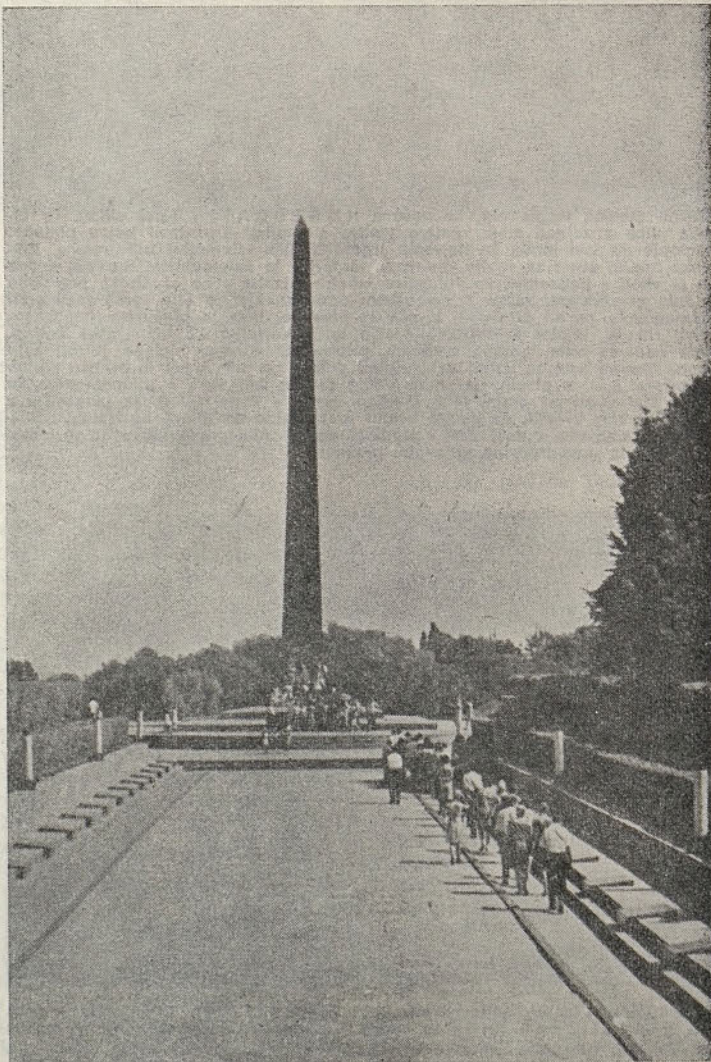
Vsakdo naj pogleda okrog sebe, pa bo lahko našel in videl mnogokaj, kar bi se dalo odpraviti, če bi vsi skupaj to videli in se zavedali svojih dolžnosti. Očitanje eni ali drugi strani, razna namigovanja in podtikanja prav gotovo ne vodijo k razreševanju mnogih nakopičenih notranjih problemov, katerim pa se v zadnjem času, kot sami vidimo, pridružujejo še zunanji; to smo lahko doživeli v zadnjem času zaradi vesti o ukinitvi proizvodnje aluminija v letu 1976.

Vendar pa o tem verjetno kaj več — na drugi strani časopisa!
F. M.

Svetovno znan samostan »KIEVO — PEČERSKA LAVRA« iz XI. stoletja. Samostan ima več kot dvajset poslopij, kapelic, ki pa so pod zemljo vsi povezani s hodniki. Samo eden hodnik je v globini 32 metrov; je slep, predstavlja pa pravo grobnico mumij iz 11. stoletja. Balzamirana trupla so zelo dobro ohranjena in jih je nad 80. To so predvsem posmrtni ostanki cerkvenih glavarjev, 18 od teh pa je posmrtnih ostankov graditeljev tega hodnika. Te so po končanem delu pomorili.

S poti po Sovjetski zvezi

Približno 18 km od mesta Kieva je veliko pokopališče padlih ruskih vojakov in partizanov iz II. svetovne vojne. Baje jih je nad 300.000, največ v skupinskih grobovih.

„Poglejmo resnici v oči“

Zakaj ne priznamo napak, ki so bile storjene?

Ne bom polemiziral s tovarišem Vojom, ki je odgovoril na moj članek, objavljen v predzadnji številki Aluminija.

Ne bi se popolnoma nič čudil, če bi bil to odgovor tajnika, ker pa je odgovor v imenu predsedstva tovarniškega odbora sindikata, me pa tak način in sredstva, ki so v članku uporabljena, čudi. Imam občutek, da si ne želimo, da bi kdo pisal o negativnih stvarih, ki so v kolektivu prisotne. Ta občutek mi je potrdilo par tovarišev, ki so mi dejali, da sem s tem odgovorom »dobil svoje«. Se bolj me čudi, da mi je rekel tovariš, ki je bil odlikovan za zasluge v naši socialistični družbi, da naj raje to opustim, ker bo prišlo morda do »gostega« in mi nihče ne bo pripravljen pomagati. Te navedbe mu zelo rad verjamem. Verjamem pa tudi to, da še niso dovolj zaravi odnosi v kolektivu, zato si resnice ne želimo govoriti. Ne bom na široko pisal, ker mi ne gre za honorar. Ne morem pa si navkljub vsemu dovoliti, da k odgovoru ne bi podal nekaj misli.

Kako in kdaj opozoriti na napake?

Po mojem je največ efekta — takoj. Teško pa je biti pri opozoritvi pretirano vlijuden.

Kako sem opravljal delo kot funkcionar sindikata?

Za čas, ko sem bil predsednik podružnice v Glinici, je bila izrečena pohvala na običnem zboru tovarniškega odbora sindikata. Za čas, ko sem bil predsednik komisije in sedaj član, pa tudi nisem bil grajan. Dobil sem celo knjižno nagrado. Da sem se boril le za koristi L. izmene, pa sploh ni res. Res pa je, da je L. izmena koristila 1 avtobus več kot ostale izmene. Res pa je tudi to, da smo s seboj peljali na izlet sodelavce in njihove svojce iz OZD Aluminij, Energetika in Osrednjih služb. Torej sem se potrudil, da je bil avtobus zaseden do zadnjega sedeža, pri ostalih pa ni bilo vedno tako.

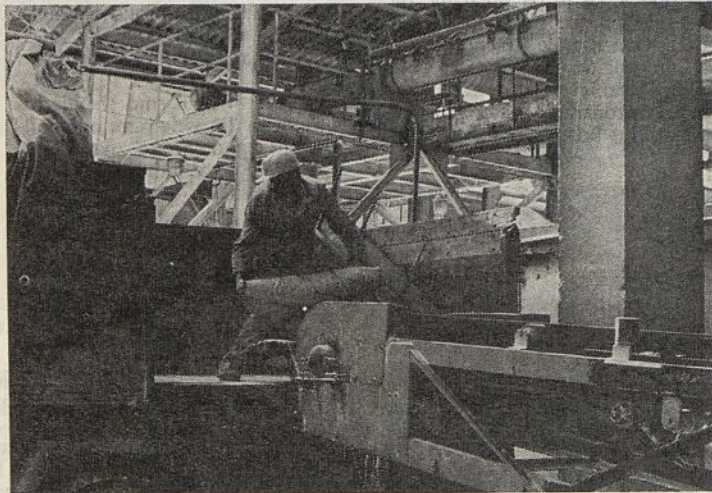
Priznavam, da so začeli pol ure predčasno s prodajo vstopnic za silvestrovanje. Priznati pa moram, da si začel, kljub tako globokemu prepričanju in principielnosti, ki se je poslužuješ; in še delil si, kolikor je kdo hotel, kljub temu, da bi bilo demokratično deliti po podružnicah.

Izraz »izmenski delavci — delavke« ima res svojo težo, ki pa je vse pre malo upoštevalmo, ker je to manjšina v kolektivu in še pasivna povrhu. Pri izletu na Malo Kopo pa ni bila upoštevana, samo hudo je priznati napako, ki se je zgodila.

Odrpno pa pustim vprašanje — hote ali ne. Moj cilj je le, da jih ne bi bilo veliko. Da je do prestavitve izleta s sobote na nedeljo prišlo, je res. Res je tudi, da so bili obveščeni le tisti, ki so bili prijavljeni na izlet na Malo Kopo. Izmenski delavci — delavke pa niso bili obveščeni, da bo izlet v nedeljo in ne v soboto, zato se tudi niso prijavili.

Proslava OF in 1. maja. Da naj odgovor zastran vstopni-

ce iščem znotraj svoje organizacije sindikata, se mi zdi neumestno. Če si se za ostale stvari tako na široko razpisal, bi kot tajnik tovarniškega odbora sindikata lahko tudi napisal, koliko in koliko smo jih dali tja in tja, tega in tega dne. Če jih niste dobili, so krivi ti in ti in bi bil problem razčiščen. To je dolžnost, ki te po funkciji zadolžuje, če hočemo imeti red.

Nakladanje glinice

Vem, da jaz to lahko raziščem, samo to ne zanima samo mene. Da na akademski del proslave nisem prišel, mi naj bo oproščeno, ker sem prepoznal zvedel, da je proslava, kljub temu, da sem šel tega dne, ko je bila proslava, zjutraj iz službe, nisem zato nič vedel in tudi sotovariši ne. Veselemu delu pa sem prisostvoval brez vstopnice le dobro uro.

Zaradi godbe, kot navajam, potrebnih bi bilo 6 ansamblov, da bi bil kolektiv zadovoljen. Moram reči, da je bil dosedaj vedno v dvorani samo po en ansambel in veliko večje zadovoljstvo. Potreben je le posluš za širši krog ljudi.

Nisem mislil, da bi se z vstopnico oddolžili tistim, ki so nam bili predani ob združitvi zavarovanj in ob zbiranju pomoči za poplavljenice; pa še marsikje so se ti tovariši in tovarišice izkazali s svojo predanostjo naprednim mislim in dejanjem. Zato jih je treba upoštevati povsod in jim dati prednostno pravico, ki so si jo zaslužili s svojimi dejanji. Če bo temu tako, lahko tudi vedno računamo nanje. Tedaj bo več ljudi prišlo na razne sestanke, ki so sedaj vsaj v Glinici slabo obiskani. Mnogokrat zato, ker so izražena mnenja in predlogi niso upoštevani ali celo zavrnjeni. Da je temu tako, niso krivi samo neposredni proizvajalci, ampak tudi vsi ostali, ki so bolj razgledani, pa gledajo preveč na koristi ali ugodnosti tistih, ki si tega, vedno ne zaslužijo. Zanimivo bi bilo videti sliko podjetja o tem, koliko zaposlenih je izključno v proizvodnji in koliko jih je v ostalih službah podjetja. To sliko kolektiva že ugotavljajo tudi drugje, kajti čutiiti je, da se nekatere službe neopravičeno bohotoj. Vprašal bi tudi, kdo so strokovnjaki, ki kljub upokojitvi

še vedno delajo določene stvari za podjetje. In kakšna je njihova strokovna izobrazba?

Za odgovor tov. Fištrovca — hvala! Ne poznam pravilnika o poslovnih skrivnostih. Vendar menim, da posli, ki so zaključeni in realizirani, niso tajnost. Zanimiv bi bil podatek, koliko so posredniki zaslужili, samo zato, ker nismo sposobni sami prodati.

Tov. Vojo: Načelno sem se-

Pravočasna obveščenaost!

Skraini čas bi bil, da pridemo s pravočasnim obveščanjem na zeleno vejo. Dostikrat se dogaja, da prispe v obrat vabilo za sejo, ko je bila že končana. Zato se tudi tukaj lahko zastavlja vprašanje, ali je tempo sej in sestankov takšen, da preprosto ne uspejo obveščati pravočasno. Ali pa morda namerno kdo dobi vabilo pozneje, ker ni zaželen. Če je to drugo res, potem je treba to energično zatreti v kati. V juniju sem bil priča, ko je tovariš iz Glinice, član tovarniškega odbora sindikata, dobil vabilo za sejo drugi dan po seji; na dnevnem redu te seje je bila razprava o pra-

vilniku osebnih dohodkov, ki je burkal duhove po vsem kolektivu. Ta tovariš je bil tudi sopodpisnik pritožbe v zvezi z več člani pravilnika, sedaj pa mu ni bila dana možnost, da bi že pismeno izražene predloge lahko še morda tudi ustno dopolnil.

Torej: skušajmo biti bolj dosledni pri obveščanju, odgovorni v OZD pa naj ustno ali pismeno uredijo, da bo prispele tudi takoj nadaljevala pot do tistega, kateremu je namenjeno. Niso redki primeri, ko v obratnih pismnah kaj obleži z izgovorom: jaz nisem poštar! V zadovoljstvo vseh pa je treba to »cokiljo« odstraniti.

M. TOMINC

Popravek k članku:

„Medsebojni odnosi in odgovornost“

objavljenem na 8. strani tovarniškega glasila »ALUMINIJ« za maj 1973.

V članku sem podpisani očitno predelavcu v Glinici, da ne obvlada pogonskih naprav v komandnem prostoru razklopa, da se ni lotil učenja za upravljanje naprav v razklopu in da ni zainteresiran za svoj delokrog, da je imel navado, da je odpiral naprave avtomatske regulacije, ki ne spadajo v njegov delokrog in da je tako ravnanje mnogokrat povzročilo nepotreben glavobol, na upravičene pripombe pa se je predelavec začel prepirati, nadalje pa še,

da ni plačan po svojih sposobnostih, marveč po obrazu. Gornje moje trditve so neresnične in za njih nisem imel nobene osnove.

Nasprotno je res, da predelavec, katerega sem v navedenem članku napadel, opravlja svoje delovne dolžnosti strokovno pravilno in ima pravilen odnos do vseh sodelavcev.

Zahvaljujem se prizadetu predelavcu, da je odstopil od tožbe proti meni.

JANEZ KOREZ

Ob indukcijski peč

Do tudi potrebna sklopilna zara — za vse enake!

Ne najlepší sprejem, toda nove izkušnje

Za sestavek pod gornjim naslovom sem se odločil hitro zato, ko smo se vrnili z drugih športnih iger aluminijcev Jugoslavije, ki so bile v dneh 5., 6. in 7. julija v Mostarju — iz dveh razlogov:

- prvič zaradi tega, ker je v kolektivu veliko polemike o teh igrah in sodelovanju naših članov
 - in drugič zaradi tega, da bi vse, predvsem pa tiste, ki na delavske športne igre delavcev aluminijske industrije, gledajo povsem drugače, kot tisti, ki neupravičeno kritizirajo in to sodelovanje naših članov prikazujejo tako, kot ustreza njim, pa v zvezi s stabilizacijskim programom našega podjetja, ki praktično nima in ne sme imeti prav nobene zveze z drugimi športnimi igrami aluminijcev Jugoslavije.
- Vsi, ki na delavske športne igre gledajo trezno in preudarno, dobro vedo (prav tako tisti, katerim te igre sploh niso mar), da imajo podobne delavske športne

igre delavcev-proizvajalcev in predelovalcev aluminija v Jugoslaviji.

Tako so bile prve igre lani v Šibeniku, letos torej v Mostarju, medtem ko bomo naslednje leto prireditelji mi — v Kidričevem. Govorice, katere nekateri v kolektivu raznašajo o nepotrebnem zapravljanju denarja, o zapravljenih šestih milijonih in podobnem so prav gotovo naperjene v povsem napačno smer, vendar pa z določenim namenom tistih, ki take lažne dezinformacije širijo in zavajajo ostale člane kolektiva, ki mislijo prav gotovo drugače. Tudi o tem bo vsekakor podan točen in razviden obračun stroškov.

Razumeti je namreč treba to, da delavske športne igre niso le zaradi zapravljanja denarja, kot to mnogi mislijo in govorijo, ampak imajo povsem drugačen namen, ki je znan večini članov kolektiva. Zbliževanje delavcev raznih kolektivov iz Jugoslavije, ki proizvajajo in predelujejo aluminij, pomeni velik in krepak

Pri tem še moram poudariti, da smo potovali skupno s člani — udeleženci iz IMPOLA, ki so se nam priključili na Pragerskem, skupaj pa zato, ker smo tako lahko dobili popust pri kartah kar za 50%, iz česar že lahko takoj vidimo, da nismo razsipavali denarja, kot to menijo nekateri posamezniki.

Potovanje je bilo kar prijetno, predvsem nepopisno je bilo potovanje po progi od Sarajeva do Mostarja — po novi elektrificirani progi Sarajevo — Ploče, na kateri je samo od Sarajeva do Mostarja 87 tunelov raznih dolžin — tudi po več kilometrov dolgih!

Mnogi prav gotovo vedo, da je na tej relaciji nekoč vozil dobro znani »ČIRO«, ki je včasih potreboval za to pot tudi po dva cela dneva, če je pa bil naliv, da je zasulo progo, pa tudi po ves teden. Danes traja to potovanje po moderni (in prav gotovo zelo dragi) železnici le dobre tri ure. Prvo razočaranje smo doživeli v Mostarju, ko nas nihče od pri-

Da je temu bilo res tako, so se nam domačini že na prvi tekmi v nogometu prikazali tako, da so nas po neodločenem rezultatu imeli za »švabe« in podobno, kar je precej slabo vplivalo na vse nas, vsekakor pa ne tako, da bi posebej reagirali — razen po komiteju, ki je imel sejo vsak dan po končanem tekmovanju in je analiziral dogodke in rezultate, pa razna dogajanja.

Tekmovalni pogoji so bili izredno težavni, saj je bila izredno huda vročina, ki je seveda dobro znana za ta najbolj vroč kraj v Jugoslaviji, vendar mi te nismo vajeni, zato so tudi naši rezultati s tekmovanjem realni v primerjavi s pogoji.

Za naše tekmovalce smo dobro skrbeli, kar zadeva osvežilne brezalkoholne pijače, da jih ni preveč mučila nepopisna žeja pod razžarjenimi bregovi Veleža in ostalih visokih gora, ki so okrog Mostarja; ta je v nekakšnem kotlu.

V prostem času smo si ogledovali mesto in videli mnoge kulturne in zgodovinske znamenitosti, katerih je v tem mestu zares izredno veliko.

Poudariti še moram, da smo poleg slabe hrane, ki je bila v

študentskem domu, porabili precej lastnih sredstev, da smo zadovoljili naše želodce. Odrito povedano: vsi smo že komaj čakali, da bodo minila naporna tekmovanja ob hudi vročini in da se bomo kaj hitro vrnili domov — v svoj kraj, ki bo prihodnje leto prireditelj III. športnih iger aluminijcev Jugoslavije.

Kljub raznim nevšečnostim smo lahko z vsem, kar smo doživeli ali dosegli, tako v tekmovanju kot tudi sicer, vseeno zadovoljni, predvsem zato, ker smo se lahko od teh iger in njihove organizacije marsikaj naučili; to nam bo dobra šola za naslednje leto.

Iz pogovorov z različnimi udeleženci — tako iz Titograda, Sevojnega, Šibenika in Impola, bi vsekakor lahko napisal še marsikaj, vendar ni moj namen, da bi stvari še bolj zaostroval in kompliciral, kajti, čeprav nam ni bilo že prvi dan všeč, ko nas ni nihče sprejel, smo vseeno nastopili pod geslom, da je na takih in podobnih delavsko-športnih igrah važno sodelovati in ne zmagati. To pa je tudi glavna vrлина in namen športnih iger delavcev aluminijske industrije Jugoslavije!

Franc MEŠKO

Delegacija NDR pri ogledu Elektrolize

igre uvedene že gradbinci, železarji, tekstilci in še mnogi drugi, zato ne vem, zakaj toliko polemike in prahu o udeležbi naših športnikov — članov delovne skupnosti!

Naj takoj tudi omenim, da v tem krajšem sestavku ne mislim podajati nobenih izidov tekmovanj v športnih panogah, ki so bile v Mostarju, ker bo o njih poročal nekdo, ki se s tem ukvarja, in bodo podani na drugi strani, če ne v tej — pa v naslednji številki »Aluminija«.

Vsem je dobro znano, da so se po večletnih pogovorih in izmenjavah mnenj med proizvajalci aluminija v Jugoslaviji dokončno odločili, da bodo tudi v tej panogi industrije uvedli športne i-

korak naprej k potrebnemu zbliževanju in združevanju vseh proizvajalcev in predelovalcev aluminija in je zato še kako dobro, da se ti delavci kot neposredni proizvajalci tako zbližujejo, se med seboj spoznavajo in izmenjavajo mnoge izkušnje iz vsakdanje prakse in o konkretnih problemih. Pa dovolj o tem!

Vsi, ki smo bili določeni za udeležbo na teh športnih igrah, smo se zbrali v torek, 3. julija 1973 popoldne ob pol šestih pred obratom družbene prehrane, odkoder smo z avtobusom odpotovali do Pragerskega, kjer smo vstopili na brzi vlak za Mostar, kamor smo prispeli naslednji dan ob 10.15.

reditelj iger ni čakal na postaji. Če ne bi bilo nekaj naših tovarišev, ki so pred nami prispeli v Mostar, bi prav gotovo ne vedeli, kod ne kam. Drugo razočaranje je bilo stanovanje, ki ni bilo tako, kot so predhodno obljubili, predvsem pa smo bili razočarani nad prehrano, ki je bila izredno pod vsakimi zmožnostmi. Domačini do nas konkretno niso bili preveč prijazni, medtem ko lahko trdim, da smo se z vsemi ostalimi udeleženci izredno dobro razumeli in sodelovali.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje ga moža sem bila deležna velike pozornosti Osnovne organizacije sindikata, njegovih sodelavcev in članov godbe na pihala; zato izkoriščam priložnost, da se po tovarniškem glasilu vsem skupaj prav lepo zahvalim. Kidričevo, 11. junija 1973. Žalujoča soproga Marija Fladung

IZDAJA CENTRALNI DELAVSKI SVET TOVARNE GLINICE IN ALUMINIJA »BORIS KIDRIČ« KIDRIČEVO UREDNIŠKI ODBOR:

Franc Vrlič — predsednik, člani: Ivan Mazera, Vlado Šerc, Konrad Rižnar, dipl. inž. Stojan Kerbler in odgovorni urednik tovarniškega časopisa — Stane Tonejc, dipl. inž.

Tisk: ZGP »Pomurski tisk« v Murski Soboti.

Člani kolektiva in upokojeanci dobivajo list brezplačno.

Rokopisov in slik ne vračamo.

Nezgode v juniju 1973

(Nadaljevanje z 2. strani)

Število nezgod po vzrokih	
1. nepravilnost pri delu	7
2. neuporaba zaščitnih sredstev	3
3. zdravstvena hiba	1
4. nepravilen način dela	1
5. kršenje cestno-prometnih predpisov	1

V mesecu juniju so se poškodovali naslednji delavci:

OZD GLINICA

1. Jože ROBIČ, je 21. 6. 1973 nesel zaboj z orodjem po stopnicah navzdol. Med hojo je padel in si poškodoval desno stran prsnega koša.
2. Vili ŠOŠTAR, je 21. 6. 1973 demontiral napajalni cevovod za koastični lug. Pri demontaži ga je polil lug po levi roki — od lakta do zapestja. Ponesrečenec ni uporabljal osebnih zaščitnih sredstev.
3. Ciril BRUNČIČ, je 18. 6. 1973 demontiral jermenico s centriugalne črpalke. Pri demontaži jo je pridrževal z levo roko, ko pa jo je snel z osi, si je poškodoval palec leve roke.
4. Martin TOMINC, je 3. 6. 1973 utrpel poškodbo, ko se je spuščal po stopnicah na podest. Nenadoma mu je postalo slabo (omotica), zaradi česar je padel in si pri padcu poškodoval glavo.
5. Štefan FERČEC, je 9. 6. 1973 nameraval očistiti zahodno filter-stiskalnico; preden je odprl zaščitno pločevino, ga je ročaj udaril po palcu desne roke, pri čemer je utrpel lažjo poškodbo.

OZD ALUMINIJ

1. Franc HRIBERŠEK, se je 4. 6. 1973 poškodoval pri čiščenju plinske cevi, ker je z ročajem kladiva udaril po železni konstrukciji, pri čemer se je ročaj odlomil od kladiva in je z roko udaril po železni konstrukciji. Pri tem je na kazalcu desne roke utrpel tudi lažjo poškodbo.
2. Franc LEPEJ, je 15. 6. 1973 samovoljno vzel v upravljanje elek. voziček, za katerega ni imel ustreznega izpita. Pri vožnji z njim pa ni mogel speljati ovinka, desna noga mu je zdrslila z vozila in zadela ob betonsko steno. Pri tem si je zlomil mečnico in skočni sklep desne noge ter tako utrpel težjo telesno poškodbo.
3. Janez BEZJAK, je 14. 6. 1973 izpihoval baterijo vozila s stisnjanim zrakom. Pri tem mu je priletel tujek v levo oko in mu na njem povzročil lažjo poškodbo.
4. Janez GEREČNIK, se je 25. 6. 1973 poškodoval pri ročnem odvzemu aluminijskega odrezka od valjčnice žage; ta ga je udaril po nosu zato, ker ga je previsoko dvignil. Pri tem je Gerečnik utrpel lažjo poškodbo.
5. Feliks IRGL, je 20. 6. 1973 odpenjal kavelj na električnem vozičku; pri tem ga je ta udaril po prstancu desne roke, zaradi česar je utrpel lažjo poškodbo.
6. Anton MURKO se je poškodoval 18. 6. 1973 pri prehodu skozi vrata; spotaknil se je ob podboj vrat in padel po tlaku. Pri tem je utrpel na golenici desne noge lažjo poškodbo.

OZD VZDRŽEVANJE

1. Slavko MARGUČ se je poškodoval 20. 6. 1973; pri hoji po delavnici je stopil ob oster rob pločevine in pri tem utrpel lažjo poškodbo (vobod) na stopalu noge.
2. Alojz STRELEC je 12. 6. 1973 prebijal cevi, pri tem je brozga rdečega blata padla na tla, se od tu odbila in padla ponesrečencu v levo oko, pri čemer je ta utrpel lažjo poškodbo na očesu.

Predvsem je treba poudariti, da so po stagnaciji števila nesreč v prvi polovici leta 1972 v primerjavi s prvo polovico leta 1973 obstajala realna predvidevanja, da ne bo prišlo do porasta nesreč.

Podatki pa so takšna predvidevanja demantirali, saj nam kažejo, da je bilo v I. polletju 1973 več nezgod kot prejšnje obdobje.

DELAJ VARNO!